30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1997 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 208 (1462)

Ազգ
Azg
armenian daily

Սպանվեց ԱՍԱԼԱ-ի նախկին անդամ Դավիթ Դավիթյանը

Երեկ առավոտյան, ժամը 8.30-ի մոտ, Երեւան քաղաքի Փ. Բյուզանդի փողոցում գտնվող իր տան մոտ, ավտոմեքենայի անվադողը վերանորոգելիս հրազենի մեկ կրակոցով սպանվեց ԱՍԱԼԱ-ի նախկին անդամ Դավիթ Դավիթյանը։ Նրա 34 տարին անցյալ շաբաթ էր լրացել։ Սա արդեն երկրորդ դեպքն է, երբ Երեւանում սպանվում է ԱՍԱԼԱ-ի նախկին անդամ։ Հիշեցնենք, որ անցյալ տարի գրեթե նույն հանգամանքներում սպանվել էր Աբրահամ Խամիսյանը։ Դ. Դավիթյանը Հայաստանի ազատագրության հայ գաղտնի բանակին (ԱՍԱԼԱ) անդամակցել էր 1981 թ.-ից։ Ծագումով պոլսահայ է, ամուսնացած լիբանանահայուհու հետ։ Երեւանում զբաղվում էր գործարարությամբ։ Ընդամենը մի քանի օր առաջ ծնվել էր նրա երկրորդ երեխան։ Պաշտոնական աղբյուրներից մեզ չհաջողվեց որեւէ տեղեկություն ստանալ հետաքննության ընթացքի մասին։ Ինչ վերաբերում է Ա. Խամիսյանի սպանությանը, առայժմ որեւէ տեղեկություն չկա հետաքննության արդյունքների մասին։

ԲԱՆԱՁԵՎ

Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ ՀՌԱԿ դիրքորոշման մասին

Արդեն 7-րդ տարին է, ինչ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը գոյություն ունի որպես անկախ պետություն։ Դրան նա հասել է միանգամայն օրինական ճանապարհով, միջազգային իրավական հիմնարար սկզբունքների, նորմերի եւ գործող օրենքների կիրառման, պատմական արդարության վերականգնման հիման վրա։

Օգտագործելով աշխարհաքաղաքական նոր միտումները, ձգտելով պահպանել կամ ընդլայնել ազդեցության ոլորտները, առաջ քաշելով նավթային գործոնը, արհամարհելով ազգերի ինքնորոշման սկզբունքը եւ գերապատվություն տալով պետությունների տարածքային ամբողջականության սկզբունքին, մի շարք պետություններ, միջազգային կազմակերպություններ իրենց դիրքորոշումներով եւ գործելակերպով, հատկապես Լիսաբոնյան գագաթաժողովից հետո, ձգտում են Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը ենթարկեցնել Ադրբեջանին, ինչը մեր գնահատմամբ եւ ըստ էության նշանակում է Արցախի վերագաղութացման եւ վերջին հաշվով արցախահայության ցեղասպանության հանցավոր աջակցություն։

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական պատգամավորական ժողովը գտնում է, որ ստեղծված իրավիճակում, Ղարաբաղյան հակամարտության վերջնական կարգավորումը պահանջում է հայ ժողովրդի, նրա բոլոր հատվածների, կուսակցությունների եւ հասարակական կազմակերպությունների համախմբումն ու միակամությունը։ Անընդունելի են արտաքին ճնշումներին ենթարկվելու հետեւանքով վերջերս ծնունդ առած տրամադրությունները, ինչպես նաեւ քաղաքական շահարկումներն ու անպտուղ բանավեճերը։ Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական պատգամավորական ժողովը դատապարտում է այդ վտանգավոր դրսեւորումները եւ կոչ է անում զերծ մնալ նման հայտարարություններից, շահարկումներից եւ գործողություններից։

Տես • էջ 2

ԱՄՆ ԿՈՆԳՐԵՍ

907 հոդվածը մնաց. Ուղղակի օգնություն Ղարաբաղին եւ 52.5 մլն կարգավորման առաջին փուլին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ԱՄՆ-ի Սենատի եւ Ներկայացուցիչների պալատի համատեղ հանձնաժողովը հոկտեմբերի 28-ին վերջնական տեսքի է բերել 1998 թ.-ի արտասահմանյան օգնության օրինագիծը հաստատելով Լեռնային Ղարաբաղին 12.5 մլն դոլարի եւ Հայաստանին տրամադրվելիք 87,5 մլն դոլարի օժանդակությունները եւ պահպանելով «Ազատության աջակցության մասին» ակտի 907 հոդվածը, որով արգելք է դրվում ԱՄՆ-ի կողմից Ադրբեջանին տրամադրվելիք օգնության վրա, տեղեկացնում է Ամերիկայում Հայ դատի հանձնախումբը։

«Չնայած չափազանց լուրջ տարաձայնություններին, մեզ հաջողվեց պարտության մատնել 907 հոդվածի դեմ նավթային արդյունաբերության բազմամիլիոն դոլարանոց արշավը եւ առաջին անգամ ապահովել ԱՄՆ-ի ուղղակի օգնությունը Լեռնային Ղարաբաղին», հայտարարել է Հայ դատի հանձնախմբի գործադիր տնօրեն Արամ Համբարյանը։ Օրինագիծն ուղարկվելու է Սպիտակ տուն, որտեղ այնուհետեւ պետք է վերջնականապես որոշվի արտասահմանյան օգնության գործակալությունների կողմից Ադրբեջանին օժանդակելու հարցը։ «Այժմ մենք ճնշում ենք գործադրելու Սպիտակ տան վրա, ինչպես արվեց Կոնգրեսի դեպքում, ցույց տալու, որ Կասպից ծովում ներգրավված նավթային կորպորացիաների հարկատուների դրամային օժանդակություններն աշխատում են ընդդեմ տարածաշրջանում խաղաղության եւ կայունության հաստատման ԱՄՆ-ի շահերի։ Մենք կապացուցենք, որ 907 հոդվածը պետք է ուժի մեջ մնա, եւ որ Ադրբեջանին ու նավթարդյունաբերության նրա դաշնակիցներին չի թույլատրվի նենգափոխել Հայաստանի քաղաքական համակարգը», ընդգծել է Համբարյանը։

Նույն աղբյուրի համաձայն, Անդրկովկասին տրամադրվելիք 250 մլն դոլարի օգնությունից 87.5 մլն դոլար տրամադրվելու է Հայաստանին, 92.5 մլն Վրաստանին, 12.5 մլն Լեռնային Ղարաբաղին եւ 5 մլն Աբխազիային։ Հայաստանին տրամադրվելիք օգնությունն անցյալ տարվա համեմատությամբ 7.5 մլն դոլարով քիչ է, սակայն այս տարի Հայաստանին եւ Լեռնային Ղարաբաղին տրամադրվելիք ընդհանուր օգնությունը անցյալ տարի Հայաստանին տրամադրված 95 մլն դոլար օգնության համեմատությամբ 5 մլն-ով ավելի է։ Մնացյալ 52.5 մլն դոլարը կտրամադրվի ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման առաջին փուլի իրականացմանը։ [illegible] է, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի առաջարկած ծրագրի առաջին փուլում նախատեսվում է մինչեւ 1998 թ.-ի մայիսի 30-ը ապահովել հակամարտության գոտուց ղարաբաղյան ուժերի հեռացումը, փախստականների վերադարձը եւ Ղարաբաղի ժողովրդի համար անվտանգության երաշխիքների քննարկումը։ Եթե մինչեւ այդ ժամկետը համաձայնագրի առաջին փուլը չիրականացվի, [illegible] տրամադրվի Կովկասից դուրս [illegible] նախկին խորհրդային հանրապետություններին։

Հայկական ցեղասպանութիւնը հոլանդական ազգային հեռատեսիլի վրայ

Տարիէ մը ի վեր պատրաստութեան մէջ գտնուող այս ծրագիրը վերջապէս սփռուեցաւ 21 հոկտեմբերի երեկոյեան հոլանդական հեռատեսիլին կողմէ. ժամ մը տեւող այս սփռումը կը կեդրոնանար երկու պատմագէտներու վրայ, որոնք Հայկական ցեղասպանութեան ուսումնասիրութիւնը իրենց մասնագիտութիւնը ըրած են, հայ գիտնական դոկտ. Վահագն Տատրեան, եւ թուրք հեղինակ Թաներ Ակչամ։ Հոլանդական 5 հոգիանոց խմբակ մը այս երկու մասնագէտներու կեանքը, պարբերականները, աշխատավայրերը, արխիւները եւ ցեղասպանութեան մասին իրենց եզրակացութիւնները ամփոփող ժապաւէնը պատրաստելու համար տասը ժամուան տեսաերիզ-ֆիլմ արտադրած են, որ հեռատեսիլի համար կրճատուելով 1 ժամուան համադրութեան մը վերածուած է։ Այս ծրագրին մէջ դոկտ. Տատրեան կը բացատրէ իր ընտանեկան պատմութիւնը, կորուստները եւ այն դրդապատճառները, որոնք զինք մղած են հրաժարելու իր մաթեմաթիկական ուսումէն եւ ընդգրկելու հայկական ցեղասպանութեան ուսումնասիրութիւնը։ Ֆիլմը ցոյց կու տայ Բրիւքսէլի համալսարանին մէջ անցեալ տարի ֆրանսերէն լեզուով իր տուած դասախօսութենէն հատուած մը, ինչպէս եւ իր բնակարանին մէջ դասաւորուած ընդարձակ արխիւներու համայնապատկերը։ Դոկտ. Թաներ Ակչամ նոյնպէս կը ներկայացուի Համբուրկի գիտահետազօտական ինստիտուտի մէջ աշխատանքի պահերուն։ Այս կապակցութեամբ Ակչամ մանրամասնօրէն կը բացատրէ, թէ ինչպէս ին[illegible] հայկական ցեղասպանութիւնը ընտրեց իբրեւ հետազօտութիւններու իր գլխաւոր կիզակէտը. թրքական դատարանի կողմէ դատապարտուիլը, բանտարկուիլը եւ բանտէն փախուստը, ինչպէս եւ իր հալածուիլը թէ՛ թուրք կառավարութեան եւ թէ՛ քրտական PKK յեղափոխականներու կողմէ նոյնպէս կը բացատրուին հոն։

Ֆիլմին ամէնէն շահեկան մասերէն մին, դոկտ. Ակչամի Մերսինի թուրք պետական համալսարանին մէջ ունեցած յախուռն ելոյթն է. բոլոր ականաւոր թուրք պատմագէտներ հաւաքուած էին հոն գիտաժողովի մը համար, ուրկէ թեման էր ազգայնականութիւն եւ պատմագրութիւն։ Հոն Ակչամ յանդգնօրէն, բայց կշռուած բառերով ապարտէզ կը կարդայ թուրք ազգայնական պատմագէտներուն, որ թօթափեն իրենց երկչոտ կեցուածքը եւ անաչառօրէն մօտենան հայկական ջարդերու եւ ցեղասպանութեան հարցին։ Այս առթիւ Ակչամ կրկնակիօրէն կը գործածէ «հիւանդագին» (hasta) բառը, բնորոշելու համար այս նիւթին շուրջ ստեղծուած թաբուն։ «Պէտք է ծերբազատուիլ այս հիւանդագին հոգեվիճակէն, որպէսզի կարենանք պատմագիտութեան պահանջած տարրական պայմանները լրացնել եւ ինքզինքնիս ճանչնալ եւ դատել քիչ մը աւելի առարկայօրէն», կ'եզրակացնէ Ակչամ։

Կը լսենք, որ Հոլանդա ապրող թուրքեր բողոքներու տեղատարափով ողողած են հեռատեսիլի կայանը եւ ֆիլմը պատրաստողները, առաջնորդութեամբ թուրք դեսպանին, որ բերանացի բողոքելէ զատ պաշտօնական նամակով մը իր զայրոյթը արտայայտած է այս «միակողմանի եւ խեղաթիւրուած» սփռումին դէմ։

Ե.

Թուրքիա. Էրբաքանին դատելու են

ԱՆԿԱՐԱ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Թուրքիայի Հանրապետության դատախազությունը գործ է հարուցել երկրի նախկին վարչապետ Նեջմեթթին Էրբաքանի դեմ, որն իր կողմնակիցներին կոչ է արել ֆինանսական օժանդակություն ցույց տալ «ջիհադին»՝ ընդդեմ անհավատների սրբազան պատերազմին, գրում է «Ջումհուրիեթ» թերթը։ Ըստ թերթի, նախնական քննությունից հետո դատախազը կարող է պահանջել Էրբաքանին զրկել խորհրդարանական անձեռնմխելիությունից եւ կալանել նրան։ Էրբաքանը «Բարօրություն» իսլամական կուսակցության առաջնորդն է, որ հանդես է գալիս երկրում իսլամական վարչակարգի հաստատման օգտին։ Ոչ վաղ անցյալում Էրբաքանը գլխավորում էր Թուրքիայի կառավարությունը եւ պաշտոնից հրաժարվել է բանակի ճնշման տակ։

Սպանվել է Մութալիբովի նախկին օգնականը

ԲԱՔՈՒ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ադրբեջանի մայրաքաղաքում գտնվող իր մասնավոր ֆիրմայի գրասենյակում հոկտեմբերի 28-ին սպանվել է «Գյունայ» թերթի նախկին խմբագիր, Միլլի մեջլիսի նախկին նախագահ Իսա Ղամբարի եւ Ադրբեջանի նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովի օգնական, վերջին ժամանակներս «Եվրոստար» ֆիրմայի տնօրեն Գյուրշադ Զարբալիեւը։ Ինչպես հաղորդում է ANS-press գործակալությունը, Զարբալիեւը սպանվել է «Մակարով» ատրճանակի յոթ կրակոցով, իսկ գրասենյակը հսկող ոստիկանը վիրավորվել եւ ծանր վիճակում տեղափոխվել է հիվանդանոց։

Ցզյան Ցզեմինը ԱՄՆ-ում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Չինաստանի նախագահ Ցզյան Ցզեմինը հոկտեմբերի 28-ի երեկոյան Սպիտակ տանը ոչ պաշտոնական հանդիպում է ունեցել ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնի հետ։ Քննարկվել են երկկողմանի առեւտրին, զենքի տարածմանը, Թայվանին եւ մարդու իրավունքներին առնչվող մի շարք հարցեր։ Ինչպես հաղորդում է DPA գործակալությունը, նախքան ԱՄՆ-ի նախագահի հետ հանդիպումը, Ցզեմինը տեսակցություն է ունեցել պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթի հետ։

Պաստուխովը համոզում է, թե Ռուսաստանը կույր չէ

ՄՈՍԿՎԱ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հետխորհրդային տարածքում ռուսաստանյան քաղաքականության նկատմամբ արեւմտյան որոշ գործընկերների դիմակայությունն առանձին դեպքերում մարտահրավերի տպավորություն է թողնում, երեքշաբթի օրը «Մայակ» ռադիոկայանի ուղիղ եթերում հայտարարել է ՌԴ արտգործնախարարի առաջին տեղակալ Բորիս Պաստուխովը։ «Ես կարծում եմ, նշել է նա, որ միայն կույրը չի նկատի, թե ինչպես արեւմտյան որոշ գործընկերներ իրենց կենսական շահերն են հռչակում հետխորհրդային տարածության այն շրջաններում, որտեղ, թվում է, այդ պետությունները ոչ մի կենսական շահ չպետք է ունենային»։ Ըստ նրա, որոշ ժամանակ անց ԱՊՀ-ի հարցերով Ռուսաստանի գործընկերները առավել ընդգծված կզգան դա։ Մենք երբեք համառություն չենք դրսեւորում, երբ անկեղծորեն ցանկանում ենք օգնել խաղաղարար հարցերում, ընդգծել է Պաստուխովը։

ԲԱՆԱՁԵՎ

Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ ՀՌԱԿ դիրքորոշման մասին

Սկիզբը էջ 1

ՀՌԱԿ Հանրապետական պատգամավորական ժողովը դիմում է Հայաստանի Հանրապետության իրավասու պետական մարմիններին՝

ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորմանն ուղղված գործողություններում եւ բանակցություններում ղեկավարվել ՀՀ Գերագույն խորհրդի 1992 թ. հուլիսի 8-ի որոշմամբ,

ուժեղացնել ղարաբաղյան հակամարտության հիմնախնդրի վերաբերյալ դիվանագիտական, տեղեկատվական գործունեությունը արտերկրներում, օգտագործելով նաեւ ավանդական կուսակցությունների եւ համակիր կազմակերպությունների հնարավորությունները:

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական պատգամավորական ժողովը դիմում է Ռամկավար ազատական կուսակցության բոլոր շրջանակներին, սփյուռքում գործող ավանդական մյուս կուսակցություններին, կազմակերպություններին, սփյուռքի ազդեցիկ ազգային գործիչներին, Հայ եկեղեցու ներկայացուցիչներին՝ միավորել ջանքերը տարբեր երկրներում արցախահայության շահերը ներկայացնելու եւ պաշտպանելու, ինչպես նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության միջազգային ճանաչման նպատակով, իսկ բարեգործական ընկերություններին, միություններին եւ գործարարներին՝ մասնակցություն բերելու ԼՂՀ տնտեսական եւ պաշտպանական հզորացմանը, նոր թափ հաղորդելու ԼՂՀ առանձին բնակավայրերի, հիվանդանոցների, ուսումնական հաստատությունների, կենսապահովման մյուս օբյեկտների գործունեության ապահովմանն ուղղված բոլոր ձեռնարկումներին:

ՀՌԱԿ Հանրապետական պատգամավորական ժողովը գտնում է, որ Հայաստանի Հանրապետության մեջ գործող հասարակական, քաղաքական կազմակերպությունները պետք է միանան ս. թ. հուլիսի 6-ին Ստեփանակերտում կայացած ՀՀ մի շարք կուսակցությունների ընդունած համաձայնագրին, ակտիվորեն մասնակցեն «Ի պաշտպանություն Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության» համահայկական համաժողովի նախապատրաստման եւ անցկացման աշխատանքներին:

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ստեղծումով եւ հաստատումով Արցախում փաստորեն իրականություն դարձավ Հայ դատի պահանջներից մեկը եւ այն պաշտպանելը Հայաստանի եւ աշխարհասփյուռ հայության կենսական խնդիրն է:

ԱրմենՏելի գլխավոր գնորդներն են հունա-ֆրանսիական կոնսորցիումը եւ ամերիկյան Մետրոմեդիա ընկերությունը

ԼՈՆԴՈՆ, 28 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի «ԱրմենՏել» հեռախոսային ընկերության վաճառքի խորհրդատու Մերիլ Լինչ ընկերության ներկայացուցիչ Պոլ Պիտմանը հոկտեմբերի 28-ին հայտնել է, թե ընկերության վաճառքի գործարքը կարող է ավարտվել մինչեւ տարվա վերջը: «Մինչեւ գործարքի կայացումը պաշտոնական հայտարարություններ չեն լինի», ասել է Պիտմանը:

Նա Ռոյթերին հայտնել է, թե այս ամսվա սկզբում դիմումների վերջնաժամկետի ավարտից հետո վաճառքի բանակցությունները գնում են երկու լուրջ գնորդների միջեւ:

«Երեք առաջարկներ են ընդունվել: Մենք լուրջ քննարկումներ ենք անցկացնում դրանցից երկուսի հետ», հայտնել է նա: Դրանցից մեկը հունական OTE պետական հեռուստակապի ընկերությունը եւ France Telecom-ը ներառող կոնսորցիումն է, երկրորդը՝ ամերիկյան Metromedia-ն:

Պիտմանը հայտնել է, թե ընկերությունը պետք է վաճառվի ամբողջությամբ, մինչդեռ որոշ առաջարկություններ եղել են նրա միայն 80 կամ 90 տոկոսի համար: Վաճառքի է դրված ընկերության Հայաստանի կառավարության 51 տոկոս բաժինը եւ ամերիկյան Trans World Telecommunications-ի ձեռքում գտնվող 49 տոկոսը:

«Մենք նախընտրում ենք ընկերության 100 տոկոս վաճառքը, սակայն եթե այլ բան առաջարկվի խիստ բարենպաստ պայմաններով, նրանք դա կքննարկեն», ասել է նա: Նա նաեւ հայտնեց, որ ընկերության ոչ լրիվ վաճառքի դեպքում մնացած մասը կտնօրինի կառավարությունը, կամ կարող է տրվել այլ ֆինանսական ներդրողների:

ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Հարցերն ինքնուրույն լուծելու ժամանակը

ԱՄՆ-ն սատարում է արդյունաբերողներին

Մեկնարկեց Հայաստան-Ռուսաստան գործարար համաժողովը: Երեկվա համարում տեղեկացնելով Արդյունաբերողների եւ գործարարների միության այս նախաձեռնության մասին, նշել էինք կազմակերպչական մի շարք թերություններ, որ խոչընդոտ կարող էին դառնալ միջոցառումը լայնորեն լուսաբանելուն:

Ցավոք, թերություններն իրենց զգացնել տվեցին ոչ միայն լրագրողների հետ նախապատրաստական աշխատանքում: Երեկ ժամը 14-ին Հայէքսպո ցուցասրահ եկած հրավիրյալները ստիպված էին ժամը 15-ից հետո միայն դիմավորել ռուսաստանյան գործընկերներին, որոնց ինքնաթիռը վայրէջք էր կատարել կեսօրից մեկ ժամ անց: Մյուս, թերեւս գլխավոր վրիպումը, վերջին պահին տեղեկատվության վարչության բերած տեսասարքն էր, որ դրվելով մուտքի 2 դռների միջեւ ակամա խոչընդոտ դարձավ ՀՀ վարչապետի եւ ՌԴ ԳԱՄ նախագահ Արկադի Վոլսկու գլխավորած թափորի ծրագրված տեղաշարժին: Այդպիսով, աջաթեւյան կողմի ձեռնարկությունների ցուցադրանքը դուրս մնաց տեսադաշտից: Ռուսական պատվիրակների այցը նշանավորվեց Ա. Վոլսկու հայերեն արտաբերած «Բարեւ ձեզ»-ով: Այլ խոսքերի ունկնդիր լինելու ակնկալիքները չարդարացան:

Բոլորի փոխարեն խոսում էր երաժշտությունը կամ էլ այստեղ այնտեղ բացվում էին շամպայնի, գարեջրի, կոկա-կոլայի շշերը, եւ լրագրողներին մնում էր միայն հուսալ, որ հաջորդ օրը կհայտնվեն առավել գործնական քննարկումների մթնոլորտում:

Հյուրերին վաղաժամ էր հարցումներ անելը, չնայած չճշգրտված տվյալներ կային, որ մի մասը եկել է ոչ թե պարզապես ծանոթանալու, այլ համագործակցությունն արդեն պաշտոնապես հաստատելու: Սակայն հայկական ձեռնարկություններին ուղղված մեր հարցումներից պարզ դարձավ, որ մեծամասնությունը արտահանում չունի եւ արտադրանք թողարկում է հայաստանյան շուկայի ներկայացրած պահանջների ծավալով միայն: Արդյո՞ք սա ներկայացված նմուշների բարձր մակարդակից շեղման (ինչ արած բնավորություն է) կամ այլ գործոնների հետեւանք չէ: Կարծում ենք, արտադրողները պետք է լրջորեն մտածեն այս մասին, քանի որ թերությունները վերլուծելով ու վերացնելով միայն կարելի է խոսել շուկաների գրավման մասին: Մեզ հետ չհամաձայնեց «Հայճենապակի» միավորման ներկայացուցիչը: Բայց եթե հայկական տեխնոլոգիաները թույլ են տալիս արտադրել բարձրորակ ճենապակի, ապա ինչո՞ւ մի քանի արտադրատեսակներից բացի չի ապահովվում այնպիսի բարձրակարգ դիզայն, որ Թուրքմենիայից բացի այլ տեղերում էլ պատվիրատուներ գտնվեն: Ավելորդ չենք համարում հիշեցնել, որ հայ ոսկերիչների միջազգային համագումարի ժամանակ խոսվեց նոր շուկաներ դուրս գալու դեպքում մինչ այսօր միջինասիական շուկային ուղղված ապրանքների տեսքի վերափոխման մասին: Չոր մրգերի արտադրությամբ զբաղվող «Անուշ» ՍՊԸ տնօրենը տեղեկացրեց, որ 90 տոկոսով արտամղվել է Հայաստան ներմուծվող չիրերը, քանի որ դրանցում ծծմբի բարձր պարունակություն է հայտնաբերվել: Սակայն որքա՞ն է ասպարեզը զբաղեցրել հայկական արտադրանքը: Դեռեւս առաջխաղացում չկա ոչ միայն հայկական շուկայում, ուր հարկային քաղաքականությունը պարզապես խեղդում է արտադրողին, այլեւ կազմակերպված չէ արտահանումը, որովհետեւ լուծված չէ սպառողներին գտնելու, այսինքն մարկետինգի խնդիրը:

«Նաիրիտի» տնօրենն արձանագրեց, որ ողջ հետխորհրդային շուկան աշխատում է ապրանքափոխանակության սկզբունքով, որ կործանում է տնտեսությունը: Նա հայտնեց իր կարծր դիրքորոշումը, որ չի պատրաստվում Ռուսաստանին կաուչուկ վաճառել ավելի էժան գներով, քան միջազգային շուկայում է, մանավանդ մեր արտադրանքը լավագույնների շարքում է եւ մրցանակների է արժանացել Ֆրանկֆուրտում եւ Մադրիդում:

Հաճելի բացառություն էր «Լյուքս» կոշիկի ֆաբրիկան, որի արտահանումը կազմում է 80 տոկոս: Ի դեպ, հայկական կոշիկի ֆաբրիկաները խոստանում են որակյալ արտադրանքով գոհացնել նաեւ հայ սպառողին:

Համաժողովն այսօր կշարունակի աշխատանքը:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

Քանի դեռ Ղարաբաղը չենք «տվել», բնակարանները վարձով տանք

Թերթ կարդալը լավ սովորություն է (եթե փող ունես), հեռուստացույցի միջոցով արտաքին աշխարհի առնչվելն առավել մատչելի, բայց ժամանակատար զբաղմունք: Սակայն աշխարհի կամ սեփական երկրի անցուդարձին ծանոթանալու ամենահարմար միջոցը ռադիոհաղորդումներ լսելն է, մանավանդ, եթե օգտվում ես քաղաքային ցանցի երբեմն-երբեմն ընդհատվող, բայց հիմնականում գործող ծառայություններից, որ մասնավորապես տնային տնտեսուհիներին հնարավորություն են տալիս ամենօրյա ձանձրալի, հաճախ տհաճ պարտականությունները զուգակցել հաճելիի (եւ օգտակարի) հետ: Ռադիոհաղորդումների առաջին ծրագրով ամեն առավոտ եթեր հեռարձակվող «Երգիծանք եւ հումոր» հաղորդման երեկվա 15 րոպեն, օրինակ, խիստ օգտակար միտք հուշեց, որ ցանկության դեպքում հաջողությամբ կարող են զարգացնել ժողովրդի սոցիալական հիմնախնդիրների լուծմամբ շահագրգիռ մեր պետական այրերն ի հավելումն նախկինում առաջարկված «դեղատոմսերի»:

Հայտնի է, որ սոցիալապես անապահով խավերի հարեւաններից եւ բարեկամներից պարտք անելու հնարավորությունը գրեթե սպառվել է, մերձավոր եւ հեռավոր արտասահմանում բնակություն հաստատած բարեկամներից օգնություն ակնկալողների եւ, մանավանդ, ստացողների թիվը խիստ սահմանափակվել, (քանի որ արտասահմաններում արմատներ ձգած «երջանիկների» վարակիչ օրինակը հաճախ հրապուրում է նրանց ընտանիքների Հայաստանում տառապող անդամներին, եւ տրոհված ընտանիքները մեծ մասամբ ամբողջանում են... Հայաստանից դուրս): Խորհրդային անցյալից մնացած ոչ առաջին անհրաժեշտության ապրանքներից (գորգեր, ոսկեղեն, արծաթեղեն, չեխական եւ ճապոնական սպասքներ եւ այլն) հիմնականում նույնպես հիշողություններ են մնացել մասնավորապես այն մասին, թե դրանց վաճառքից գոյացած գումարը քանի օր մեղմեց հացի խնդիրը: Թվում է, գոյատեւման հնարավորությունները սպառված են, սակայն սատանան այնքան սարսափելի չէ, որքան երեւում է առաջին հայացքից: Նշված հաղորդման ընթացքում ռադիոլսողի ուշադրությանը ներկայացված մանրապատումներից մեկի հերոսն, օրինակ, հացի խնդիրը լուծելու բավական արդյունավետ եղանակ առաջարկեց, որ հուսով ենք, կհետաքրքրի նաեւ մեր պաշտոնյաներին եւ, ով գիտի, գուցե սահմանափակի ժամ առաջ Ղարաբաղը փուլ առ փուլ կամ փաթեթով «տալու» ախորժակը:

Ինչպես ասացինք, հրաշքով ծայրը ծայրին հասցնող մեր հայրենակիցների բնակարանները հիմնականում բեռնաթափված են «ավելորդ» իրերից: Բնականաբար, ստեղծված է երկու սենյակի պարունակությունը մեկում տեղավորելու իրական հնարավորություն (դեռեւս չվաճառված իրերից ազատվելը խնդիր չէ): Սա հենց այն չարիքն է, որն առանց բարիքի չի լինում՝ այն ռացիոնալ հատիկը, որ կարելի էր քաղել վերոհիշյալ համակրելի հաղորդումից: Ազատված սենյակը վարձակալության տալու դեպքում հացի խնդրի լուծումն զգալիորեն կհեշտանա, հատկապես եթե ապրում ես քաղաքի կենտրոնական հատվածներում, ցանկալի է քարե (ոչ պանելային) շենքում, եւ ըստ այդմ բավարարում ես Հայաստանում «հաստատված» իրանցի ձեռներեցների պահանջները: Գոյատեւման այս ձեւը, որ պայմանականորեն կարելի է «բնակարանների ռացիոնալիզացիա» կոչել, բավական խոստումնալից է, եթե հաշվի առնենք, որ Ղարաբաղի հիմնախնդրի փուլ առ փուլ լուծման հաղթական ավարտից հետո, Թուրքիայի հետ մեր հարաբերությունների ջերմացմանը զուգընթաց, վարձու բնակարանների կարիք կունենան նաեւ այդ երկրից ժամանած «առաքյալները»: Մեկ սենյականոց բնակարանների տերերը, ինչպես նաեւ նրանք, ովքեր ավելի մեծ եկամուտների կարիք ունեն, կարող են տեղափոխվել ազգականների բնակարանները միասին հաղթահարելու անցման շրջանի դժվարությունները, մինչեւ որ «փուլ առ փուլից» սպասվող «դիվիդենտները» կհեղեղեն Հայաստանը, իբրեւ բնակչության բարեկեցության աճի «անխուսափելի» երաշխիք: Մինչ այդ, սակայն, գոյատեւման պահեստային տարբերակների որոնումները չարժե ընդհատել: Չէ՞ որ նշված տարբերակն էլ վաղ թե ուշ սպառվելու է, իսկ Ղարաբաղի հաշվին երկիր կառուցելու հեռանկարը, «Նաիրիտի» վերաբացման հետ կապված վարդագույն ակնկալիքների նման, կարող է բլեֆ լինել այս անգամ միջազգային հանրության կողմից խաղարկվող եւ, ըստ այդմ, անհամեմատ մասշտաբային բլեֆը մեր կյանքում...

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի հոկտեմբերի 29-ի որոշմամբ Ազգային ժողովի պատգամավոր Արամ Սանուկյանը նշանակվել է մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարի առաջին տեղակալ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ

«Հասարակական կազմակերպությունները քաղաքացիական հասարակության կառուցման գործընթացում»

Հոկտեմբերի 29-ին Կոմպոզիտորների միության դահլիճում տեղի ունեցավ այս թեմայով խորհրդաժողով, որը հրավիրել էին ՀԿ ուսուցման կենտրոնում երկրորդ խմբի շրջանավարտ վեց հասարակական կազմակերպությունների ղեկավարները՝ Կին ընտրողների լիգան, Համալսարանական կրթությամբ կանանց ասոցիացիան, Հայոց ազգային դպրության միությունը, Հանուն մարդկային հասարակության կայուն զարգացման ասոցիացիան, Սահմանադրական իրավապաշտպան կենտրոնը, ՀՄՄԱ «Փյունիկ» կազմակերպությունը:

Խորհրդաժողովին ներկա էին վերոհիշյալ կազմակերպությունների մարզային եւ համայնքային կառույցների, մասնավորապես՝ Գյումրի եւ Վանաձոր քաղաքների պատվիրակությունները, այլ ՀԿ-ների, Հայաստանում գործող միջազգային կազմակերպությունների եւ զանգվածային լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներ: Նպատակը «հասարակական կազմակերպությունները եւ ժողովրդավարության ու քաղաքացիական հասարակության կառուցումը» ծրագրի շրջանակներում մինչեւ այժմ կատարված աշխատանքի ամփոփումն էր եւ առաջիկա անելիքների նախանշումը:

Խորհրդաժողովը ներածական խոսքով բացեց Կին ընտրողների լիգայի նախագահ Աիդա Թոփուզյանը: Ընդգծելով, թե Հայաստանում արդեն կան բավական փորձ ունեցող եւ կայացած ՀԿ-ներ, որոնց գործունեության մեջ նկատվում է անցում հումանիտար ծրագրերից դեպի զարգացման ծրագրեր, տիկին Թոփուզյանը նշեց նաեւ, որ ՀԿ-ները, այնուամենայնիվ, դեռեւս թույլ են եւ չեն կարող ամբողջությամբ կատարել կառավարական հատվածի հանդեպ հակակշռի եւ մեր բեւեռացված հասարակության հակամարտ ուժերի միջեւ կարգավորման ու զսպման իրենց դերը:

Խորհրդաժողովում լսվեցին վերոհիշյալ կազմակերպությունների ղեկավարներ Գայանե Արմաղանովայի, Արա Ավետիսյանի, Կարինե Դանիելյանի, Գեւորգ Մանուկյանի եւ Հակոբ Աբրահամյանի բավական հետաքրքիր հաղորդումներն ու զեկուցումները: Օրվա երկրորդ կեսին աշխատանքային երկու խմբի բաժանվելով՝ մասնակիցներն անցկացրին «ՀԿ-ների դերը համայնքային զարգացման գործում» եւ «Քաղաքացիների մասնակցության ակտիվության բարձրացումը՝ քաղաքացիական հասարակության զարգացման գործոն» բանավիճային «կլոր սեղանները»:

Այնուհետեւ տեղի ունեցած նոր լիագումար նիստում խորհրդաժողովն ընդունեց եզրափակիչ փաստաթուղթ, ուր մտահոգություն է հայտնվում, որ Հայաստանում դանդաղում է քաղաքացիական հասարակության ձեւավորման գործընթացը: ՀԿ-ները գործում են իրավական եւ ժողովրդավարական իրական դաշտի բացակայության պայմաններում: Խորհրդաժողովը հարկ համարեց հասարակայնության ուշադրությունը հրավիրել այն բանի վրա, որ ժողովրդավարությունը չպետք է ընկալվի միայն իբրեւ ազատությունների ձեռքբերում, դա առաջին հերթին պատասխանատվություն է: Կարեւորվեց պետություն-քաղաքացի, ընտրող-ընտրվող կապի ուժեղացումը, իշխանությունների եւ հասարակության միջեւ առողջ երկխոսության մթնոլորտի ձեւավորումը, ամեն մի քաղաքացու համար պետության ներսում ստեղծված բարիքներից հավասարապես օգտվելու սոցիալական եւ իրավական երաշխիքների ստեղծումը:

Խորհրդաժողովը, իմ տպավորությամբ, ավելի շատ ճանաչողական, քան գործնական բնույթի էր, թեեւ չի կարելի ժխտել, որ ընդունված եզրափակիչ փաստաթղթի դրույթները կյանքի կոչելու ուղղությամբ հետեւողական աշխատանք կատարելու դեպքում կարելի է ակնկալել երկրի ներսում գործող ՀԿ-ների կապերի ամրապնդման, նրանց աշխատանքի համակարգման, ակտիվության բարձրացման եւ, վերջին հաշվով, հասարակական գործերում նրանց «կշռի» մեծացման արդյունքներ:

ՌՈՒԲԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Խաժակ արք. Պարսամյանի հանդիպումը Հունաց տիեզերական պատրիարքի հետ

Շուրջ 300 մլն ուղղափառ քրիստոնյաների հոգեւոր տեր, Հունաց տիեզերական Բարթուղիմեոս պատրիարքն այս օրերին գտնվում է Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում: Ամերիկյան խորհրդարանի Ոսկե մեդալն ստանալուն հաջորդեցին նրա հանդիպումները պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթի, փոխնախագահ Ալբերտ Գորի, Նյու Յորքի նահանգապետի, քաղաքապետի եւ բարձրաստիճան այլ անձանց հետ: Հայ եկեղեցու կողմից մեծապես հարգված տիեզերական պատրիարքին դիմավորողների եւ ուղեկցողների մեջ էր նաեւ Հայ առաքելական եկեղեցու ԱՄՆ-ի Արեւելյան թեմի առաջնորդ Խաժակ արք. Պարսամյանը: Սրբազան հոր հետ առանձնազրույցի ժամանակ Տիեզերական պատրիարքը նախ իր տպավորությունները պատմեց անցած Մայր աթոռ Ս. Էջմիածին կատարած այցից եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի հետ ունեցած հանդիպումներից, ապա հետաքրքրվեց Ամերիկայի եւ արտերկրի հայ գաղութներով: Տիեզերական պատրիարքի ամերիկյան այցը տեւելու է շուրջ մեկ ամիս, որի ընթացքում նա լինելու է 17 քաղաքներում:

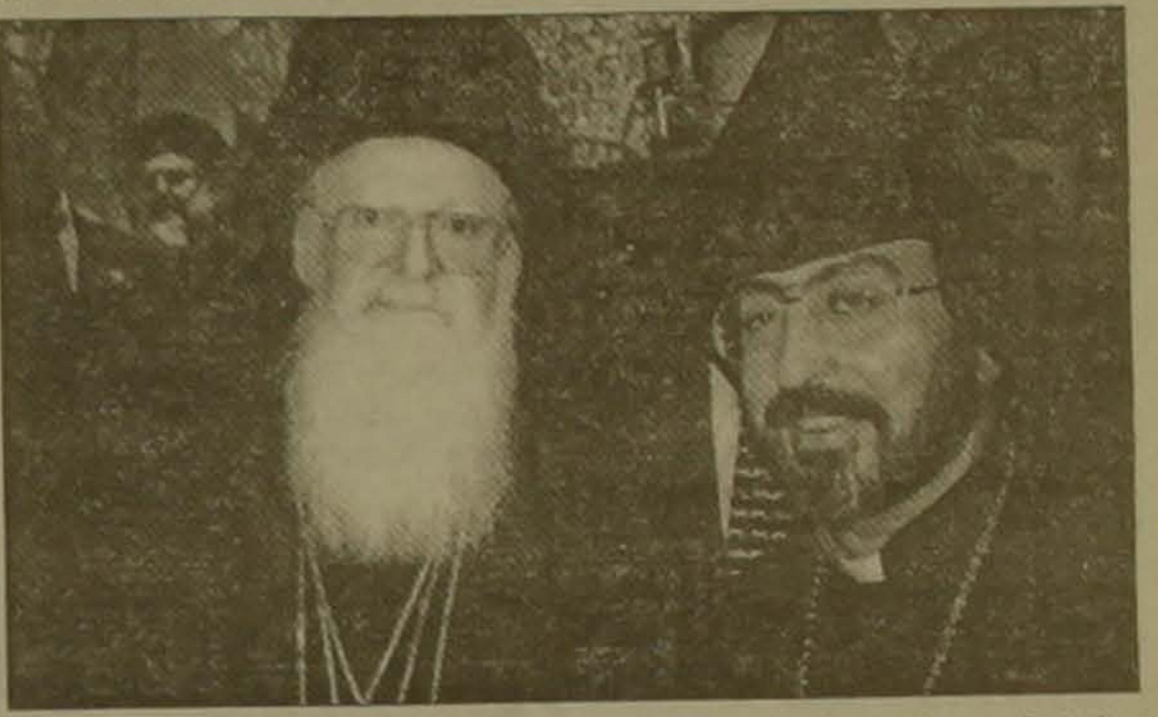

ՅՕՖ-Ի ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Փախստականների բնակարանային հերթացուցակները առաջիկա 10 տարում անփոփոխ կմնան

ՄԱԿ-ի փախստականների գծով հանձնակատար Թոմաս Բիրաքը հոկտեմբերի 29-ին ՀՀ սոցապ նախարարությունում հրավիրված խորհրդակցությունում հայտարարեց, թե փախստականներին խնամելու պատասխանատվությունը չուսսս, արագ օժանդակելը առաջին հերթին ՀՀ կառավարության ու սոցապ նախարարության պարտականությունն է, իսկ իրենք խորհրդատվությամբ ու նյութականով կօժանդակեն վերջիններիս աշխատանքին: Պրն Բիրաքը ծրագրերն իրականացնելու առումով շատ կարեւորեց փախստականների վերահաշվառման ու նրանց տարիքի, սեռի եւ այլ ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրումը: Փախստականների ու բնակչության տեղաշարժի վարչության պետ Մեխակ Գաբրիելյանը տեղեկացրեց, որ փախստականների վերահաշվառումը նախատեսված է իրականացնել երկու ամսում՝ տարածքային սոցիալական ծառայությունների միջոցով:

ՀՀ սոցիալական ապահովության նախարար Հրանուշ Հակոբյանը ծանոթացրեց փախստականների նկատմամբ որդեգրված քաղաքականությանը՝ առաջնահերթ համարելով բնակարանի կարիք ունեցող փախստականների հաշվառումը: Ըստ որում հերթացուցակով պետք է տարբերակվեն առաջնահերթ տեղավորման կարիք ունեցողները, վթարային կացարաններում բնակվողները եւ տնակային պայմաններում ապրողները: Հերթացուցակը մարզպետարաններում հաստատվելուց հետո կներկայացվի սոցապ նախարարություն, այնուհետեւ ՄԱԿ-ի փախստականների հարցերով հանձնակատարի գրասենյակում համաձայնեցնելուց հետո ՀՀ սոցապնախարարը կհաստատի առաջիկա տասը տարվա համար նախատեսված փախստականներին բնակարանով ապահովելու անփոփոխ հերթացուցակը: Տիկին նախարարը ոչ պակաս կարեւորեց փախստականների քաղաքացիության հարցը: Շահագրգռելու նպատակով նախարարությունն այնպիսի ծրագրեր կիրականացնի ՀՀ քաղաքացիություն ընդունած փախստականների համար: Տեղեկացնենք, որ փախստականների դիրքորոշումն էլ է փոքր-ինչ փոխվել քաղաքացիության նկատմամբ եւ ներկայումս 1000-ից ավելի փախստականներ ՀՀ քաղաքացիություն են ընդունել՝ տիկին Հակոբյանը խոստացավ պարգեւատրել այն սոցիալական ծառայության պետին, ում տարածքում ավելի մեծ թվով փախստականներ [illegible] ժամանակ [illegible] օգնություն [illegible] կել նրանց, ովքեր [illegible] հետո էլ այդպիսի պատրաստակամություն չեն ցուցաբերի: Զբաղվածության նպաստներով գոյությունը քարշ տալու տարիների ավարտը՝ տիկին նախարարը տեղեկացրեց, որ աշխատանքի եւ զբաղվածության կենտրոնները կարող են 1000 դոլարի չափով հատկացնել նաեւ ձեռներեցության լավագույն ծրագրեր ներկայացնող փախստականներին:

Փախստականներին օժանդակելու, ինչպես նաեւ 98 թ.-ից ընտանեկան նպաստների անցնելու եւ ծանրաբեռնվածության նախապատրաստական աշխատանքները կազմակերպելու առումով նախարարը մեծ դեր վերապահեց սոցիալական ծառայություններին: Մասնավորապես նշեց, որ նրանց աշխարհագրական աշխատանքից է կախված աղքատների ճիշտ ընտրությունը եւ հետեւանքների կրողն էլ նրանք են լինելու: Իսկ մինչ ընտանեկան նպաստների անցնելը սոցիալական ծառայություններին որոշ փոփոխություններ են սպասվում: Պետք է կարողանան ընտրել այն 200 հազար ընտանիքներին, որոնց կտրվի ԱՄՆ-ի կառավարության հատկացրած 300 կվտ էլեկտրաէներգիայի փոխհատուցումը՝ իբրեւ ձմռան ջեռուցման օժանդակություն:

Տեղեկացվեց, որ նավթի բաշխման ծրագրում այս տարի շատ ավելի քիչ թվով ընտանիքներ են ընդգրկված: Նավթն այս ձմռանը հատկացվելու է երկու մարզերի՝ Շիրակի եւ Լոռու ժամանակավոր կացարաններում բնակվող 32-34 հազար ընտանիքների: Յուրաքանչյուր ընտանիքի կտրվի 160 լ նավթ, 1 լիտրի դիմաց գանձելով 5 դրամ: Նավթի բաշխման աշխատանքներին դիտորդի կարգավիճակով կմասնակցեն «Սոլիսակ» փրկարարական ջոկատի անդամները: Մեկ այլ ծրագրով նախատեսվում է պարենային օգնություն հատկացնել 110 հազար ընտանիքների, որից 10 հազարը կլինեն փախստականներ:

Ս. Պ.

Ինչպե՞ս եւ ի՞նչը պետք է հերքեր խմբագրությունը

«Ազգի» հոկտեմբերի 9-ի համարում տպագրված «Տեղական խարդավանքներ, որոնք չեն հաղթահարվում գավառական մտածելակերպին բախվելով» հրապարակումն անարձագանք չմնաց: (Նյութի համառոտ բովանդակությունն այսպիսին էր. Եղվարդ գյուղի բնակիչ Ասլան Առաքելյանը 300 դոլար էր պարտք վերցրել ծանոթներից մեկից, որն այնուհետեւ Հայագրոբանկի Նաիրիի բաժանմունքում ձեւակերպվել է իբրեւ վարկ 300 հազար դրամի տեսքով եւ 3 ամիս մարման ժամկետով: Վարկի դիմաց Ա. Առաքելյանը գրավ է դրել 120 քմ բնակտարածք, սակայն առայժմ մեզ անհասկանալի պատճառով պայմանագրի ժամկետը լրանալուց հետո վարկը չի մարվել եւ աճող տոկոսների դիմաց, ի վերջո առգրավվել է Ասլան Առաքելյանի 350 քմ-ոց տունը 3000 քմ տնամերձ հողամասով եւ հարակից այլ շինություններով):

Ցավոք, արձագանքը սպասված հասցեատիրոջից՝ իրավապահ մարմիններից չէր, ինչպես ակնկալում էր խմբագրությունը՝ հրապարակումը պատրաստելիս: Արձագանքողը նյութում հիշատակված Հայագրոբանկի Նաիրիի մասնաճյուղի տնօրեն Տիգրան Առաքելյանն էր, որին ծանրակշիռ մեղադրանքներ են վերագրվում: Վերջինս խմբագրություն ներկայացավ հերքում տպագրելու պահանջով:

Ավելորդ չենք համարում մեկ անգամ էլ հիշեցնել, որ հրապարակումը կատարելիս հիմք ենք ընդունել միայն փաստաթղթերը եւ, բնականաբար, նույնը պահանջեցինք բանկի մասնաճյուղի տնօրենից՝ փաստաթղթերով հերքել մեղադրանքը: Պրն Տիգրան Առաքելյանը վրդովված լքեց խմբագրությունը եւ ներկայացավ միայն 13 օր հետո, առանց փաստաթղթերի, սակայն այս անգամ սեփական բացատրությունների գրավոր շարադրանքով: Խմբագրությունը կրկին հիշեցնում է պրն Տ. Առաքելյանին, որ բանկային գործունեության մասին իր բացատրությունները հիմք չեն կարող հանդիսանալ հրապարակումը հերքելու համար: Մենք պահանջել ենք ներկայացնել իր իսկ ակնարկած ՀՀ Գերագույն դատարանի որոշումը՝ Նաիրիի շրջանային դատարանի որոշումն անփոփոխ թողնելու, այն է՝ Եղվարդ գյուղի բնակիչ Ասլան Առաքելյանի բնակարանը Հայագրոբանկի Նաիրիի մասնաճյուղի տնօրինությանը հանձնելու մասին: Պահանջել էինք ներկայացնել դարձյալ իր իսկ ակնարկած ՀՀ գլխավոր դատախազի երկրորդ գրությունը, որով նա իբր չեղյալ է համարել իր նախորդ՝ 97 թ. մայիսի 30-ին Նաիրիի շրջանային դատարանին ուղղված կարգադրությունը՝ կասեցնել կայացրած վճիռների կատարումը: Պահանջել էինք ներկայացնել Ասլան Առաքելյանի տան աճուրդը կազմակերպելու օրինական հիմքերն ու որոշումները եւ այլն:

Քանի որ բանկի տնօրենը չներկայացրեց սույն փաստաթղթերը, ինքներս նախաձեռնեցինք դրանց հայթայթումը: Խմբագրության օգնությունը հայցած Ասլան Առաքելյանից կրկին պահանջեցինք ներկայացնել իր ձեռքի տակ եղած ողջ փաստաթղթերը, որից պարզեցինք հետեւյալը. ինչպես եւ սպասվում էր, ՀՀ Գերագույն դատարանը չի լսել եւ չէր կարող լսել Նաիրիի շրջանային դատարանի կայացրած վճռի դեմ բողոքարկումը, որովհետեւ ժողդատարանի վճռում նշված է, որ «10 օրվա ընթացքում վճռի դեմ վճռաբեկության կարգով գանգատ կամ բողոք չի բերվել եւ այն մտել է օրինական ուժի մեջ»: Երկրորդ՝ ՀՀ գլխավոր դատախազը Ասլան Առաքելյանի դիմումի հիման վրա 97 թ. մայիսի 30-ին հսկողական կարգով բողոք է բերել արդեն ուժի մեջ մտած որոշման դեմ, որն ինքնին նշանակում է դատական գործն ուսումնասիրման ընթացքում է:

Այլ փաստաթղթերով մենք պարզեցինք նաեւ, որ բացի ՀՀ գլխավոր դատախազից, Ասլան Առաքելյանը գործը ուսումնասիրելու դիմում է ներկայացրել ՀՀ Ազգային ժողովի պետաիրավական հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Էդ. Եգորյանին: Սակայն հանձնաժողովն անձամբ գործը ուսումնասիրելու փոխարեն, դիմել եւ հարցի պատասխանն ստացել է ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալ Ժ. Խառատյանից: Վերջինս 97 թ. օգոստոսի 12-ի իր գրությամբ հիմնավորված է համարել Նաիրիի տարածքային ժողդատարանի որոշումը եւ վճիռը թողել է անփոփոխ: Իսկ ՀՀ դատախազության վճիռների եւ որոշումների օրինականության վրա հսկող բաժնի պետ Լ. Ավետիսյանը Ասլան Առաքելյանի դիմումին պատասխանել է. «...կրկին ստուգվել են Նաիրիի շրջանային դատարանի վճիռների եւ դրանք անփոփոխ թողնելու մասին վճռաբեկ ատյանների որոշումների օրինականությունն ու հիմնավորվածությունը եւ գտել, որ դատական ատյանների վերը շարադրված որոշումները բողոքարկելու հիմքեր չկան՝ գրությունում շարադրված պատճառաբանությամբ, ուստի գանգատը թողնում է առանց բավարարման»:

Բացցեւայնպես, խմբագրության համար բաց է մնում ամենակարեւոր հարցի պատասխանը՝ պայմանագրի համաձայն Ասլան Առաքելյանը 300 հազար դրամ վարկը վերցրել է երեք ամիս ժամանակով, որի դիմաց գրավ է դրվել 120 քմ բնակտարածք: Պայմանագրի ժամկետը լրանալուց հետո, երբ նա, բանկի տնօրենի ասելով, հրաժարվել է վճարել գումարը, ինչո՞ւ բանկի տնօրինությունը հենց այն ժամանակ չի դիմել ժողդատարան՝ գրավ դրված տարածքը օրինականացնելու պահանջով կամ չի երկարացրել վարկային պայմանագրի ժամկետը: Տարածքային դատարանի վճռում նշված է, որ Ասլան Առաքելյանը երեք անգամ զլացել է ներկայանալ դատական նիստին, ուստի վճիռը կայացվել է առանց իր մասնակցության: Մի՞թե դատարանը չէր կարող բերման ենթարկել դատարանից «խուսափող» քաղաքացուն այնպես, ինչպես կազմակերպել է նրա վտարումը օրինական տնից եւ այլն:

Ահա այս հարցերի պատասխանն է խմբագրությունը ակնկալում իրավապահ մարմիններից, որոնք մինչեւ օրս ոչ մի փաստաթղթով չեն հերքել կամ հաստատել հոդվածում մատնանշված փաստերը:

Իսկ ինչ վերաբերում է պրն Տիգրան Առաքելյանի հերքման պահանջին, վերը հիշատակված դատաիրավական փաստաթղթերը ներկայացնելու դեպքում խմբագրությունը չի զլանա նոր քննություն սկսել իր նախապես հրապարակված նյութի վերաբերյալ, համապատասխան եզրակացության հանգելու համար:

Սերգեյ Մելքումյանը ճանաչված գիտնական է, մեկն այն նվիրյալներից, ովքեր մանկավարժական դասախոսական երկարամյա արգասաբեր աշխատանքին զուգակցել եւ շարունակում են զուգակցել գիտական-հետազոտական բեղուն գործունեությունը: Նրա աշխատությունները («ԽՍՀՄ արդյունաբերական ճյուղերի զարգացումն ու տեղաբաշխումը», 1975 թ., «Հայկական ԽՍՀ տնտեսական կապերը», 1979 թ., եւ այլն) վերաբերում են նախկին ԽՍՀՄ եւ ՀԽՍՀ արդյունաբերության տեղաբաշխման եւ տնտեսական կապերի խնդիրներին: Նա հեղինակ է նաեւ «Հայաստանի քարտերը» եւ մի շարք այլ մենագրությունների ու բազմաթիվ տնտեսագիտական վերլուծական հոդվածների:

Լինելով Արցախյան շարժման սթափ ու գիտակ գաղափարակիրներից մեկը պրոֆեսոր Ս. Մելքումյանը արցախյան շարժման առաջին օրերից փոխեց իր գիտական հետազոտությունների ուղղությունը՝ հիմնականում կենտրոնանալով Արցախ-Ղարաբաղի գիտամշակութային, տնտեսագիտական-աշխարհագրական եւ այլ հրատապ խնդիրների վրա:

1990-ականների սկզբներին Բագրատ Ուլուբաբյանի խմբագրությամբ, մեծ տպաքանակով հրատարակվեցին Ս. Մելքումյանի կազմած Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության վարչատարածքային քարտեզները հայոց եւ ռուսաց լեզուներով: 1994-ին հրատարակվեց գիտնականի «Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության աշխարհագրություն» դասագիրքը 7-8-րդ դասարանների համար: Դա 2-րդ, վերամշակված, լրացված հրատարակությունն էր 20 հազար տպաքանակով: Մի դասագիրք, որի տպագրության մասին խոսք չէր կարող լինել Ադրբեջանի հայահալած քաղաքականության յոթ տասնամյակների ընթացքում:

Պրոֆեսոր Յու. Ամիրջանյանի խմբագրությամբ վերջերս հրատարակվել է Ս. Մելքումյանի նոր, 374 էջանոց աշխատությունը «Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն» վերտառությամբ: Գիրքը աներկբա հաստատումն է այն գաղափարի, որ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը արդեն իրողություն է 1991 թ. սեպտեմբերի 2-ից՝ ամրագրված 1991-ի դեկտեմբերի 10-ի ժողովրդական միակամ (99 տոկոսից ավելի) հանրաքվեով, միջազգային ընդունված չափանիշների օրինական պահպանմամբ:

Խորհրդային իշխանության տարիներին մայր Հայաստանում Լեռնային Ղարաբաղի (նախկին մարզի) մասին ամփոփ ու բազմաճյուղ ուսումնասիրություն չի տպագրվել: 1918-ին ապօրինաբար ծնված Ադրբեջանի մուսավաթական հանրապետության, իսկ հետո, 1920-ի ապրիլին, խորհրդայնացված Ադրբեջանի գաղութատիրության տարիներին եւ Ղարաբաղի, եւ մայր Հայաստանի կրթօջախներում չի դասավանդվել Արցախի աշխարհագրությունը, չեն գրվել այլ դասագրքեր ու ձեռնարկներ: Բնականաբար ոչ միայն այլազգիները, այլեւ հատկապես ներկա հայ սերունդը շատ աղոտ պատկերացում ունեն հինավուրց հայկական այդ հերոսական երկրամասի մասին: 1988-ի շարժումները նույնպես պարզորոշ վկայեցին, որ եւ տեղաբնակներից շատերը, եւ, մանավանդ, տարասփյուռ հայերը բավարար պատկերացում չունեն Ղարաբաղի ծանր կացության, նրա անցյալի ու ներկայի, վերջին յոթ տասնամյակների ընթացքում տեղի ունեցած ժողովրդագրական աղետալի տեղաշարժերի, սոցիալ-տնտեսական անբնական փոփոխությունների, մշակույթի հուշարձանների, Ադրբեջանի իշխանությունների բռնարարքների, հենց այսօր հոխորտացող, Հեյդար Ալիեւի անցյալ ու ներկա հանցավոր արարքների, Արցախը հայաթափելու նրա հրեշավոր ծրագրերի մասին:

Այս եւ այլ նկատառումներից ելնելով էլ կարելի է ասել, որ պրոֆ. Մելքումյանի հիշյալ մենագրությունը մայր երկրում հրատարակված առաջին ծավալուն, քիչ թե շատ ամբողջական գիտական տեղեկատու է: Նրանում փաստագրական, աղբյուրագիտական, վիճակագրական հարուստ տվյալների հենքի վրա քննարկվել ու լուսաբանվել են բազմաբնույթ հարցեր ժամանակակից եւ պատմական տեսանկյուններով: Եվ ընթերցողները աշակերտները, ուսանողները, ուսուցիչները, դասախոսները, գիտաշխատողները, տարբեր զբաղմունքների ու մասնագիտությունների տեր մարդիկ բազմազան գիտելիքներ կարող են քաղել գրախոսվող աշխատությունից, բավարար պատկերացում կազմել հազարամյակների պատմություն ունեցող Արցախ աշխարհի մասին:

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը իրողություն է

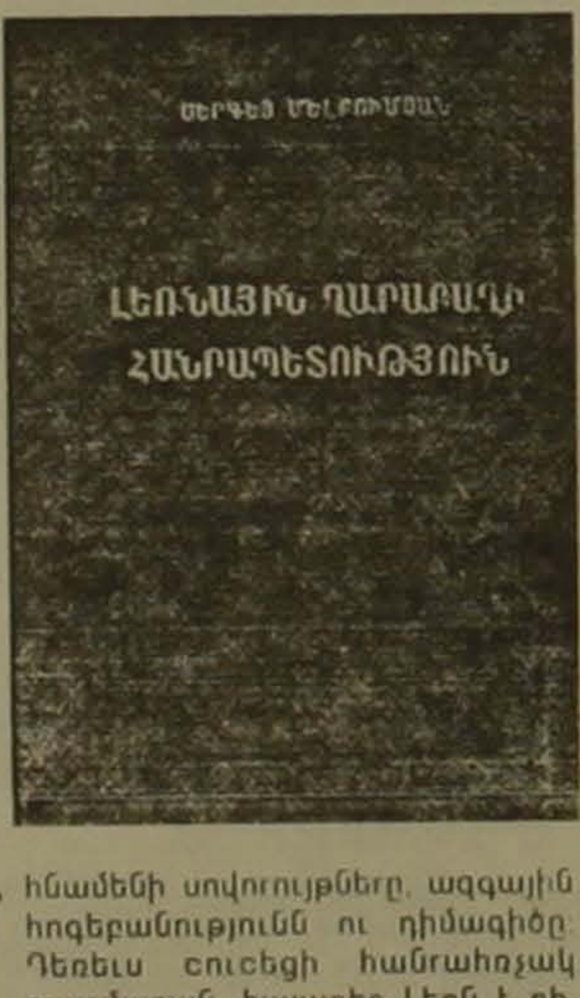

Մենագրության առաջին բաժնում հանգամանորեն բնութագրված են ԼՂՀ-ի բնական պայմաններն ու ռեսուրսները մակերեւույթը, կլիման, հողերը, բուսական ու կենդանական հարուստ ու ինքնատիպ աշխարհը, ջրային պաշարները, հանքային հանածոները (ցինկի, կապարի, գիպսի, կրաքարի, պղնձի, ոսկու, ծծմբային կոլչեդանի, երկաթի երեւակումների, քարածխի, պես-պես քարատեսակների եւ այլնի): Մասնանշված են այդ հանածոների տեղանքները, դրանց արտահանման ու մշակման հիմնահարցերը, աղյուսակներով ներկայացված են օդի ամսական ու միջին տարեկան ջերմաստիճանները, հանրապետության տարածքում թափվող միջին ամսական եւ միջին տարեկան մթնոլորտային տեղումների քանակն ըստ ուղղաձիգ գոտիների եւ այլն:

Երկրորդ բաժնում պատմաաշխարհագրական համառոտ փաստագրական մի անդրադարձով ուրվագծված է Արցախ-Ղարաբաղի հին ու նորագույն պատմությունը: Իրավացի է հեղինակը, երբ գրում է. «Ինքնապահպանման բնազդը, իրոք, այս լեռնաշխարհի բնակչության հաղթանակի ու գոյատեւման վճռորոշ հատկանիշն է եղել: Տնտեսավարման եւ կենցաղագրական յուրահատկությունները դարավոր արմատներ ունեն այստեղ եւ մինչեւ այժմ էլ սրբությամբ կիրառվում ու հաշվի են առնվում» (էջ 31): Եվ ապա «Պահպանելով իր լեռնաստանի անկախությունը Արցախ-Ղարաբաղի հայությունը, որպես մայր հայրենիքի անբաժան մաս, միաժամանակ ամենաակտիվ մասնակցությունն է ունեցել օտար բռնակալներից ամբողջ Հայաստանն ազատագրելու պայքարում» (նույն տեղում): Եվ այս միտքը հաստատելու համար վկայակոչված են պատմական դեպքերն ու իրողությունները:

Այս բաժնում գիտնականը շարադրանքը հասցնում է այնտեղ, երբ քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական, ինքնապաշտպանական ծանր գոյապայքար ապրող Արցախական աշխարհում տեղի է ունենում նոր իրադարձություն 1991-ի սեպտեմբերի 2-ին սահմանադրորեն հռչակվում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը, ի հակակշիռ Ադրբեջանի ԳԽ-ի անիրավացի լուծարման քայլի, եւ որպես օրինական ժառանգորդը տրոհվող ԽՍՀՄ-ի վարչաքաղաքական ինքնուրույն միավորի:

Հետո ներկայացվում են ԼՂՀ-ի վարչական կառուցվածքն ու քաղաքները, վերջիններիս ծննդաբանությունը, խաղացած դերը երկրամասի կյանքում, հերոսական Շուշիի հակիրճ տարեգրությունը:

Մեկ այլ բաժնում դարձյալ պատմաաշխարհագրական կտրվածքով հատկանշվում է երկրամասի բնակչությունը, բնութագրվում են նրա հնամենի սովորույթները, ազգային հոգեբանությունն ու դիմագիծը: Դեռեւս շուշեցի հանրահռչակ պատմաբան, հայագետ Լեոն է դիպուկ ասել, թե «Լեռնաստանը միշտ անաղարտ է պահել ազգագրական կերպարանքը: Այստեղ միշտ ապրում էր հոծ եւ միապաղաղ հայ ազգաբնակչություն, որ բնիկ էր, չուներ բոլորովին կամ շատ քիչ ուներ իր մեջ եկվոր այլատարրություն: Մի ժողովուրդ, որ անհիշելի ժամանակներից կառչում է հողին ու բնությանը, նրանց աշխատակցությամբ իր համար բնավորություն ու խառնվածք է մշակում, իր ինքնուրույն հոգեբանությունն է ուժեղացնում եւ տիրական դարձնում» (Լեո, հ. 3, գիրք 2-րդ, Երեւան, 1973, էջ 12):

Այդ բաժնում աղյուսակներով ներկայացված են Ղարաբաղի բնակչության 1921-89 թթ. շարժը, 1939-89 թթ. մարդահամարի տվյալներով նրա ազգային կազմը, մեխանիկական ադրբեջանացման սադրիչ ու հեռահար քաղաքականությունը Ադրբեջանի վատշվեր իշխանությունների:

5-րդ բաժնում պատմական կտրվածքով (1920-90-ական թվականներ) բնութագրվում է հին երկրամասի տնտեսությունը արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտն ու տնտեսական կապերը, դրանց զարգացման միտումներն ու հեռանկարները, միաժամանակ մերկացվում է Ադրբեջանի իշխանությունների 1920-1980-ական թվականների ընթացքում վարած թալանչիական, խտրական եւ աղետավոր քաղաքականությունը, երբ, որպես գաղութարար, քամում էր երկրամասի տնտեսության հյութը: Մեկ այլ բաժնում ժամանակագրորեն ուրվագծվում են կրթության, մշակույթի եւ առողջապահության ոլորտները, այդ բնագավառներում «եղբայրական Ադրբեջանի» վարչախմբի կիրառած ավերիչ ու հայահալած գործողությունները: Միաժամանակ մասնանշվում են հիմնական ոլորտների արդի վիճակը, վերափոխումների ու զարգացման ճշմարիտ ուղիները, ձեռնարկվելիք քայլերը:

Մի քանի բաժիններում ներկայացվում են Ասկերանի, Մարտակերտի, Մարտունու, Հադրութի, Շուշիի, Շահումյանի (էջեր 128-282) վարչական շրջանների գրեթե բոլոր քաղաքներն ու գյուղերը, նրանց զբաղեցրած տարածքների բնական առանձնահատկությունները, նշանավոր մարդկանց հակիրճ բնութագրումները, բնակչության զբաղմունքի տեսակները, ծխերի ու բնակիչների թվաքանակը, կրթամշակութային հիմնարկները, հանրապետության կենսագործունեության ոլորտներում նրանց ունեցած դերն ու տեսակարար կշիռը, վերընթացի ուղիներն ու հեռագնա միտումները:

Այս բաժիններում քիչ չեն նաեւ քաղաքների ու գյուղերի ծագումնաբանական պատմական տվյալները, հավաստի դեպքերն ու փաստերը: Այս բոլորը առատ նյութեր են մատուցում ընթերցողին եւ նրան տանում դեպի հայրենագիտության հրաշք աշխարհը, որը պատմական ու ներկա հայրենիքն է եւ պատկանում է հանուր հայությանը:

Ուշագրավ է հատկապես աշխատության վերջին բաժինը, որ կրում է «Լեռնային Ղարաբաղի սոցիալ-տնտեսական զարգացման եւ անկախության ամրապնդման հիմնահարցերն ու ուղիները» վերնագիրը:

Չնայած գիրքն ընդհանուր առմամբ ունի գործնական-կիրառական առանձնահատկություն, բայց այդուհանդերձ, գործնականության հատկանիշն ավելի է ընդգծվել վերջին բաժնում: Հեղինակն իրավացիորեն նշում է, որ խորհրդային իշխանության յոթ տասնամյակի ընթացքում Ադրբեջանի կողմից իրականացված հակահայկական քաղաքականության հետեւանքով ԼՂԻՄ-ի տնտեսությունը զարգացել է միակողմանիորեն, ոչ համաչափ: Մարզի սոցիալական զարգացմանն ու մշակութային կյանքին միտումնավոր, գաղութացման հեռագնա նպատակներով ուշադրություն չի դարձվել: Ավելին, կոպտորեն ոտնահարվել են հայ բնակչության ազգային արժանապատվությունը, նրա իրավունքները: Հայկական մշակույթը, պատմաճարտարապետական արժեքները զանազան կեղծարարությամբ համարվել են ադրբեջանական, ինչն էլ որ հնարավոր չի եղել «սեփականաշնորհել», բարբարոսաբար հոշոտվել ու ոչնչացվել է, ինչպես Նախիջեւանում: Հենց այս հողի վրա էլ արցախահայության յոթ տասնամյակի խուլ շարժումը 1988-ի փետրվարին վերածվեց ազգային-ազատագրական պայքարի հուժկու աննախադեպ բռնկման, որի տրամաբանական արդյունքը եղավ ԼՂՀ-ի ստեղծումը հայության միահամուռ ջանքերով, հազարավոր ազատամարտիկների թափած արյան գնով: Այս ընթացքը եւս բնորոշ փաստարկներով, իրադարձությունների ճշմարիտ նկարագրությամբ, ժամանակագրորեն արտացոլված է վերջին ծավալուն բաժնում:

ԼՂՀ-ի գոյությունն ընդունելով որպես պատմական իրողություն Ս. Մելքումյանն անդրադառնում է նրա անկախության ամրապնդման հիմնահարցերին, սոցիալ-տնտեսական զարգացման, տնտեսության բոլոր ոլորտների բարեփոխման ու կատարելագործման խնդիրներին: Իսկ այդ գլխավոր ուղին Հայաստանի Հանրապետության հետ սոցիալ-տնտեսական լայն ու խոր ինտեգրացումն է, տնտեսությունն ու մշակույթը ոտքի կանգնեցնելը:

Մանրազնին նշվում են ու քննարկվում ԼՂՀ-ում չլուծված սոցիալ-տնտեսական հիմնախնդիրները եւ գիտականորեն բացահայտվում լուծման ուղիներն ու եղանակները:

Կարդալով Ս. Մելքումյանի ծանրակշիռ վերլուծություններն ու ընդհանրացումները ընթերցողը հանգում է մի աներկբա եզրակացության արյունով ու դաժան մաքառումով ստեղծվել ու գոյատեւում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը, որն արդեն պատմական իրողություն է եւ ունի օրինական պետության բոլոր կառույցներն ու տարբերանշանները, որն իր ազգային դիմագծով աստիճանաբար զարգանում ու հզորանում է, եւ որին նեցուկ է համայն հայությունը: Չկա Ղարաբաղի հարցի լուծման այլ տարբերակ: Այս մասին լավ է ասել ԼՂՀ-ի նախկին նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը 1996-ի փետրվարին ԱՄՆ-ի ազգային-քաղաքական գործիչ Երվանդ Ազատյանի հետ ունեցած զրույցում, որ հատվածաբար մեջբերված է Ս. Մելքումյանի գրքում. «Որեւէ մեկի կարծիքով մեր կարգավիճակի հարցը չենք լուծում: Մենք ունենք հանրաքվե, հանրաքվեի արդյունքներ: Իրավական ճիշտ ուղով հռչակել ենք մեր հանրապետությունը եւ մեր բանակի ուժով, ազգի հնարավորություններով պաշտպանել այդ անկախությունը: Պատմության մեջ չեմ հիշում մի դեպք, որ պատերազմում հաղթած ժողովուրդը ենթարկվի պատերազմում պարտված ժողովրդին: Դա չի լինի: Այդպիսի փաստ չկա, եւ ես չեմ ընդունում, որ մենք լինենք այդ անհեթեթության առաջին օրինակը» (էջ 367):

Հետեւաբար այսօրվա բոլոր խաբուսիկ ու խորամանկ շահարկումները, փուլ առ փուլ կամ փաթեթային եւ այլ կարգի «լուծումները» ոչնչով չեն օգնի հերոսական Արցախին, նաեւ Ադրբեջանին, որի քարոզչական հզոր, կաշառու մեքենան պղտորում է բովանդակ աշխարհը, ստում ու կեղծում, ապակողմնորոշում միջազգային հանրությանը, նավթի բուրմունքով արբեցնում շատ տերությունների ղեկավարների, ուժի դիրքերից հոխորտում իր եւ հատկապես «կարդաշ Թուրքիայի» բերանով: Դա այլ բան չէ, քան ժողովրդի, էթնիկական մի հատվածի ինքնորոշման միջազգային իրավունքի կոպիտ ոտնահարում, մարդկային ու մարդկայնության վեհ գաղափարի նենգափոխում:

Հակառակ բոլոր տարբերակների միակ ճշմարիտ լուծումն այն է, որ արդեն լուծվել է, որ առաջին հերթին Ադրբեջանը, հետո արդեն մնացած տերությունները ճանաչեն ԼՂՀ-ի օրինական անկախությունն ու ազատությունը, գաղութային լծից, Ադրբեջանի թակարդից ձերբազատվելը: Սա հայ ժողովրդի կամքի եւ հազարավոր նահատակված քաջազունների արյան կանչի խտացված արտահայտությունն է, որը պետք է դառնա հայոց դիվանագիտության (եւ հայրենիքում, եւ սփյուռքում) գործունեության մեխը, միակ ասելիքը բովանդակ աշխարհում: Փոխզիջումների եւ տարբերակների մասին առաջին հերթին եւ միակ մտահոգված Ադրբեջանը պետք է լինի, իսկ դա արդեն նրա օրինական իրավունքն է:

ՌՈՄԱ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ

«Գազպրոմը» հաղթում է բոլորին

Սակարանային ճգնաժամը ստիպում է վերհիշել Մարքսի «Կապիտալը»

Այսօր հոկտեմբերի 30-ին, ԱՄՆ Կոնգրեսի բանկային գործերով զբաղվող սենատական ենթակոմիտեում նախատեսված է լսել «Գազպրոմի» հարցը, կապված միջազգային ֆինանսական շուկաներում ընկերության մեկ միլիարդ դոլար արժողությամբ բաժնետոմսերի տեղաբաշխման հնարավորության հետ: Այսօրվա քննարկումներից է զգալապես կախված «Գազպրոմի» շուրջ 500 մլն դոլար գնահատվող «ունեցվածքի» մուտքը ամերիկյան շուկա: Լսումները, ինչպես հայտնի է, անց են կացվելու ԱՄՆ-ի վարչակազմի կամքի համաձայն, ի բողոք «Գազպրոմ» ընկերության, «Տոտալ» եւ «Պետրոնաս» կոնցեռնների գործելակերպի «ուղղված միջազգային ահաբեկչությանը սատարող երկրի տնտեսական զարգացմանը»:

Այնուամենայնիվ, փորձագետների կարծիքով, «Գազպրոմը» այն ընկերությունը չէ, որի նկատմամբ նման հեշտությամբ կարելի է կիրառել գործնականում արդարացված սպառնալիքներ: Փորձագետները համոզված են, որ ընկերության բաժնետոմսերի իրական արժեքը շատ ավելի բարձր է սահմանված գներից, եւ շուտով շատերը ստիպված կլինեն հաշվի նստել այս իրողության հետ:

Ծայրահեղ դեպքում, ըստ փորձագետների, «Գազպրոմի» հնարավոր վնասները կարող են արագորեն փոխհատուցվել «Սաուդ Պարս ֆիլդ» գազի հանքավայրի շահագործման հաշվին:

Դեռեւս անցած շաբաթ, միջազգային գրեթե բոլոր խոշորագույն շուկաների ուշադրությունը սեւեռված էր «հոկտեմբերի 30-ի լսումների»: Ընդամենը մի քանի օր առաջ հենց «Գազպրոմի» հարցն էր համաշխարհային ֆինանսական կյանքի գլխավոր իրադարձությունը: Սակայն այն, ինչ կատարվեց երկուշաբթի օրը Նյու Յորքի, Լոնդոնի, ապա Հոնկոնգի, իսկ հետո արդեն մյուս խոշորագույն սակարաններում, «Գազպրոմի» հարցը մղեց երկրորդական դիրքեր՝ միեւնույն ժամանակ դիտելով ողջ ճգնաժամի համատեքստում:

Կատարվել է հետեւյալը. բաժնետոմսերն արժեզրկվել են: Ընդ որում, արժեզրկվել են աշխարհի խոշորագույն ընկերությունների բաժնետոմսերը: Միանգամից: Այլ բառերով ասած, դեռ երեկ սնանկացման եզրին էին ինտեգրացված աշխարհի գլխավոր եւ առավել ազդեցիկ բաժնետերերը: Մարդիկ, որոնց ձեռնարկությունների բաժնետոմսերը աճում էին 15 տարի շարունակ: Օրինակի կարգով նշենք, որ նույն շարքային ամերիկացին, ով 15 տարի առաջ գնել էր որեւէ ընկերության հազար դոլար արժողությամբ բաժնետոմսը, այսօր դարձել է միլիոնատեր:

Այսօր խոշորագույն ձեռնարկատերերն ու բաժնետերերը հայտնվել են անորոշության գրկում: Չիմանալով, թե ինչ է սպասվելու վաղը, ոմանք պարզապես վաճառում են բաժնետոմսերը: Կատարվածի պատճառը դեռ չի պարզաբանվում: Միակ պարզաբանումը մնում է Կառլ Մարքսը, ըստ որի «շուկայական հարաբերությունները» որպես երեւույթ քրոնիկ հիվանդ օրգանիզմ են: Համաձայն Մարքսի տեսության, այդ օրգանիզմը դատապարտված է ժամանակ առ ժամանակ ապրելու խորը ցնցումներ, ճգնաժամեր եւ անկումներ: Ըստ որում, մարքսիզմի տեսության հիմնադրի կարծիքով, շուկայական հարաբերությունների զարգացմանը զուգահեռ նվազելու են ճգնաժամերի միջեւ ընկած ժամանակային հատվածները: Մի խոսքով, այս ամենի մասին կարելի է ծանոթանալ «Կապիտալի» էջերից:

Կապիտալիստական համակարգի սերտաճված բնույթը, ներդրումային քաղաքականությունը եւ համատեղ ձեռնարկությունների մեծ կշիռը պայմանավորեցին արձանագրված ճգնաժամի համաշխարհային ընդգրկումը: Հետաքրքիր է, որ իրենց «միակ ազատ ու անկախ պետություն» համարող երկրները (Իրան եւ այլն), իրոք, զերծ մնացին (համեմատական կարգով) նման ցնցումներից գրեթե չկրելով նյութական վնասներ: Նույն համեմատության կարգով նշենք, որ Մեծ Բրիտանիայի բոլոր 100 խոշորագույն ընկերությունները կորուստներ են կրել: Նրանց բաժնետոմսերը արագորեն արժեզրկվել են:

Աշխարհի խոշորագույն շուկաները այսօր ողողված են վաճառքի հանված արժեզրկված բաժնետոմսերով: Արժեթղթերի նման քանակը չի կարող դրականորեն ազդել բաժնետոմսերի գների բարձրացման վրա: Այնուամենայնիվ, «շուկան» որպես երեւույթ օժտված է նաեւ ինքնակարգավորիչ մեխանիզմով: Հոկտեմբերի 29-ից նշված մեխանիզմը վերջապես սկսեց գործել: Հայտնվեցին էժան բաժնետոմսեր գնողներ, եւ միջազգային ֆինանսական աշխարհը մասնատվեց բաժնետոմսեր վաճառողների եւ գնողների: Ըստ էության սա կապիտալի համակենտրոնացման եւ էլ ավելի հզոր մոնոպոլիաների ստեղծման նոր փուլ է:

Կանխավ կարելի է հաստատել, որ «կարգավորումից» հետո մեծ թվով խոշորագույն ընկերություններ կսնանկանան կամ պարզապես կդադարեն գոյություն ունենալ: Փոխարենը՝ կրկնապատիկ (նվազագույնը) կհարստանան այլ խոշորագույն ընկերություններ, որոնք էլ կդառնան ֆինանսական նոր քաղաքականության տերերը:

ՌՈՅԹԵՐ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ինչ չափով ֆինանսական այս փոթորիկը կարող է ազդել մեր հանրապետության վրա: Հանրապետություն, որի բյուջեն ընդամենը 350 մլն դոլար է, իսկ արտասահմանյան ներդրումները՝ չնչին: Տվյալ դեպքում երեւի թե գործ ունենք, այսպես կոչված, «հեռանկարային ազդեցության» հետ. հարուստ ձեռներեցները (գլխավորապես հայազգի) նպատակադրված լինելով խոշոր ներդրումներով մուտք գործելով Հայաստան, կարող են հայտնվել սնանկ կամ, մեղմ ասած, ոչ այնքան բարվոք վիճակում: Հայաստանի պարագայում, փաստորեն, կարող է վտանգված լինել հնարավոր ներդրումային քաղաքականությունը:

Կարծում ենք, որ անհամեմատ ավելի անորոշ վիճակ է Ադրբեջանում, որտեղ օտարերկրյա ներդրումները կազմում են բոլոր ներդրումների գլխավոր բաժինը:

Այս ամենի համատեքստում, զարմանքի եւ հարգանքի է արժանի «Գազպրոմի» «հաշվարկը», որն անտեսելով ամերիկյան շուկա մուտք գործելու հանգամանքը, նախընտրեց գործ ունենալ ֆինանսական ցնցումներից հեռու կանգնած եւ ավելի կայուն Իրանի հետ: Ըստ էության «Գազպրոմը» այսօր այն խոշորագույն ընկերությունն է, որը ոչ միայն վնաս չի կրի ճգնաժամից, այլեւ ակնկալում է նյութական օգուտ:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կառուցվում է Ռուսաստան-Թուրքիա գազատարը

ԿՐԱՍՆՈԴԱՐ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սկսվել են Ռուսաստան-Թուրքիա գլխավոր գազատարի շինարարության աշխատանքները, որի զգալի մասը կանցնի Սեւ ծովի հատակով: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, այս իրադարձությանն են նվիրված Կրասնոդարում կայացած հասարակական ունկնդրումները, որ կազմակերպել էին Ռուսաստանի «Գազպրոմ» բաժնետիրական ընկերությունը, Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականության ֆոնդը եւ Կրասնոդարի երկրամասի վարչակազմը: «Երկնագույն վտակ» անվանված եզակի նախագծի շինարարության ավարտը ծրագրված է 1999 թվականին: Ստավրոպոլի երկրամասում կոմպրեսորային կայաններից մեկից սկիզբ առնող պողպատե գիծը Կրասնոդարի երկրամասի Ջուբգա-Արխիպո-Օսիպովկայի շրջանում իջնում է Սեւ ծով ավելի քան երկու կիլոմետր խորությամբ: Կուբանի տարածքում գազատարի հատվածի երկարությունը կկազմի 317 կիլոմետր: Կկառուցվի երկու կոմպրեսորային կայան: Նախնական գնահատումներով, Կրասնոդարի երկրամասը կստանա լրացուցիչ 5000 աշխատատեղ, ինչպես նաեւ շահույթից զգալի մասհանումներ բյուջեին:

Գերմանիան եւ Հունաստանը դեմ են Թուրքիայի անդամակցությանը

Հոկտեմբերի 27-ին Լյուքսեմբուրգում, եվրամիության արտգործնախարարների վեհաժողովում, եվրոպայի հարցերով զբաղվող Մեծ Բրիտանիայի պետնախարար Դակ Հենդերսոնը կոչ է արել Լոնդոնում եկող փետրվարին կայանալիք վեհաժողովին հրավիրել Թուրքիային: Ինչպես հայտնի է, եվրամիությունը որոշել է անդամակցության հրավեր տալ Կիպրոսին, Հունգարիային, Լեհաստանին, Չեխիային, Էստոնիային եւ Սլովենիային: Հրավիրված են նաեւ անդամակցության հավակնող երկրները՝ Ռումինիան, Բուլղարիան, Լատվիան, Սլովակիան եւ Լիտվան, սակայն Թուրքիան չի հրավիրվել՝ հակառակ Անկարայի ցանկության: Գերմանիայի եւ Հունաստանի արտգործնախարարներ Կլաուս Քինկելը եւ Թեոդորոս Պանգալոսը կտրուկ դեմ են արտահայտվել Մեծ Բրիտանիայի առաջարկին: Վերջինս նաեւ սպառնացել է սառեցնել եվրամիությանն ընդարձակելու գործընթացը, եթե Թուրքիային աջակցություն ցուցաբերվի: Ի դեպ, Թուրքիան եւս սպառնում է Հյուսիսային Կիպրոսը միացնել Թուրքիային, եթե եվրամիությունը բանակցություններ սկսի Կիպրոսի անդամակցության հարցով:

«ԵՐԵՎԱՆ»

Ղրղզստան. 144 պատգամավորների դեմ քրեական գործ տնտեսական հանցագործությունների համար

ԲԻՇԿԵԿ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ներկայումս տարբեր մակարդակների 144 ղրղզ պատգամավորներ անցնում են քրեական գործերով, որոնք գլխավոր դատախազության կողմից հարուցվել են տնտեսական հանցագործությունների համար: Նրանցից 10-ը հանրապետության Ժողորկու Քենեշի (ազգային խորհրդարանի) պատգամավորներ են: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, այդ մասին հաղորդել է հանրապետության գլխավոր դատախազ Ա. Շարշենալիեւը, ելույթ ունենալով Ղրղզստանի կառավարության հերթական նիստում, որը նվիրված էր տնտեսական հանցագործությունների դեմ մղվող պայքարին:

Նրա խոսքերով, դատախազության միջնորդագրից հետո պատգամավորական մարմինները միայն յոթ պատգամավորի քրեական պատասխանատվության ենթարկելու համաձայնություն են տվել:

102 պատգամավորների նկատմամբ, ինչպես պնդել է գլխավոր դատախազը, մերժումներ էին ստացվել, ընդ որում՝ առանց նվազագույն իսկ պատճառաբանության:

Ինչպես օրերս լրագրողներին հայտարարել է Ղրղզստանի գլխավոր դատախազի տեղակալ Բաքիեւը, տարբեր մակարդակների պատգամավորների հանցավոր գործողությունները, որոնց նկատմամբ քրեական գործեր են հարուցվել, շուրջ 26 միլիոն դոլարի վնաս են հասցրել հանրապետությանը:

Իրաքի հյուսիսում շարունակվում են մարտերը

ԷԼ ՔՈՒՎԵՅԹ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երբ թուրքական զորքերը Հյուսիսային Իրաքում ավարտեցին ռազմական գործողությունը Քրդական աշխատավորական կուսակցության դեմ եւ այնտեղից դուրս բերեցին իրենց ուժերի զգալի մասը, այդ արաբական երկրում նորից վերսկսվեցին մարտերը Քրդստանի ժողովրդավարական կուսակցության եւ Քրդստանի հայրենասիրական միության ջոկատների միջեւ:

Վերջին օրերին Քրդստանի հայրենասիրական միության դիրքերի վրա թուրքական օդուժի հարձակումների հետեւանքով 120-ից ավելի մարդ է սպանվել: Անկարայի տվյալներով, Քրդստանի հայրենասիրական միության գրոհայինները կռվում են Քրդական աշխատավորական կուսակցության կողմում:

Ժողովրդավարական կուսակցությունը հակառակորդ կուսակցությանը մեղադրել է այդ երկու խմբավորումների միջեւ ձգվող ամբողջ 350 կիլոմետրանոց ճակատում ընդհարումներ հրահրելու մեջ: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, ժողովրդավարական կուսակցության պատվիրակությունը, որը ներկայումս գտնվում է Բաղդադում, Իրաքի ղեկավարությունից պահանջում է ռազմականորեն միջամտել քրդական երկպառակությանը: Քրդական երկու հակամարտ կուսակցությունների միջեւ հրադադարի համաձայնությունը, որը ձեռք էր բերվել ԱՄՆ-ի, Մեծ Բրիտանիայի եւ Թուրքիայի միջնորդությամբ, պահպանվեց ուղիղ մեկ շաբաթ: Իրաքի հյուսիսում ազդեցության համար մրցակցող այդ կազմակերպությունների միջեւ մարտերը վերսկսվեցին ուրբաթ օրը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ռումբ Լիբանանի ամերիկյան համալսարանում

Հոկտեմբերի 27-ին Բեյրութի ամերիկյան համալսարանի վրա ռումբ է նետվել, որը միայն նյութական վնասներ է պատճառել: Հատկանշական է, որ միջադեպը մեկ օր առաջ Լիբանան ժամանած համալսարանի նոր տնօրեն Ջոն Ուոտերբերին, երկրի նախագահ Էլիաս Հրաուիի հետ հանդիպումից հետո, հայտարարել է, թե առաջիկայում կհաստատվի Լիբանանում: Ինչպես հայտնի է, քաղաքացիական պատերազմի պատճառով վերջին տասներեք տարիներին համալսարանի տնօրենները հաստատությունը ղեկավարել են ԱՄՆ-ից, երբ 1984 թ. համալսարանի տնօրեն Մալկոլմ Քըրը սպանվել է անհայտ զինյալների կողմից, իսկ նրան հաջորդած Դեյվիդ Դաջն առեւանգվել է:

Գերհամակարգիչների գործարքը հետաքննվում է

Հոկտեմբերի 27-ին ԱՄՆ-ի պետքարտուղարությունը հայտնել է, որ հետաքննություն է սկսված՝ Ռուսաստանի ատոմային երկու կենտրոնների կողմից ամերիկյան գերհամակարգիչներ գնելու գործարքի հետ կապված: Ինչպես հայտնի է դարձել, համակարգիչները, հակառակ Վաշինգտոնի ընդդիմությանը, գնվել են ամերիկյան IBM ընկերությունից: Հետաքննությունից հետո վերջինս կարող է պատժվել:

Երկրորդ աշխարհամարտի քիմիական զենքի թաղման տեղեր Սեւ ծովում

ՆՈՎՈՌՈՍԻՅՍԿ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակների քիմիական զենքի թաղման տեղեր են հայտնաբերվել Սեւ ծովում Նովոռոսիյսկի եւ Անապայի շրջանում: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, այդ մասին հայտարարել է Ռուսաստանի Դաշնության արտակարգ իրավիճակների նախարարության փոխնախարար Միխայիլ Ֆալեեւը: Նրա խոսքերով, մասնագետները բացահայտել են իրենց խտությամբ առավել վտանգավոր նյութերի երկու տեղ: Բնապահպանական առումով վտանգավոր գոտիների հետազոտումը կշարունակվի եկող տարի

ԱԶԳ

Մշակույթ

Վասն փրկարար հումորի

Կամ տեսնելը նույնպես ստեղծագործություն է

Պուշկին Սերոբյանի «Դատաքննչական «Մարգարիտները» կարդալիս ես շարունակ հիշում էի Անտոն Չեխովի հանճարեղ ստեղծագործություններից մեկը, որը վերնագրված է «Բողոքի գիրք»: Դա իսկապես մի Բողոքի գիրք է, դրված ռուսական հեռավոր եւ աննշան քաղաքներից մեկի կայարանում, որի էջերին, ուղեւորներն իրենց բողոքն են հայտնում կայարանի անբավարար աշխատանքի մասին: Իսկ որոշ ուղեւորներ, էջերի լուսանցքին, իրենց մեկնաբանություններն են գրում արդեն գրված բողոքների առիթով: Մեկ-երկու էջանոց մի գործ է դա, որի ժանրը դժվարանում ես որոշել, որը սակայն, մեծ գրողին վայել խորությամբ ներկայացնում է այդ տարիների Ռուսաստանի խտացված պատկերը: Չեխովն, ամենայն հավանականությամբ, ստեղծել է նմանակելով, աչքի առջեւ ունենալով Բողոքի գրքերում հավերժության ի պահ տրված մտքի, ավելի շուտ, անմտության բազմաթիվ «մարգարիտները»:

Հայ փորձառու իրավաբանի եւ լրագրողի գիրքն այսպիսի զուգահեռականների մեջ դնելով ամենեւին նպատակ չունենք ակնարկներ անել գրագողության, չմարսված ազդեցության կամ թեկուզ էպիգոնության մասին: Այս դեպքում նման հոռի երեւույթների շուրջ խոսք բացելն անիմաստ զբաղմունք կլիներ, քանզի այստեղ գործել է թեկուզ ստեղծագործական, թեկուզ նույնակերպությամբ կրկնվող, սակայն ամեն անգամ նորովի արտահայտվող սկզբունքը՝ ծիծաղել ծիծաղելիի վրա:

Անսխալական մեկ սկզբունք կա որոշելու այս կամ այն երկրի քաղաքական, սոցիալական, տնտեսական եւ այլ պատճառներից ծնված անբարեկարգությունը. տվյալ երկրի քաղաքացիները որքա՞ն ազատ են տեսնելու ծիծաղելին, իսկ տեսնելուց հետո լիաթոք ծիծաղել:

Մենք համոզվեցինք, որ կարելի է ընտելանալ ցրտին, խավարին, նույնիսկ սովին, ստին ու անարխիային, սակայն վտանգավոր է, երբ մարդը դադարում է տեսնել ծիծաղելին եւ ընտելանում չծիծաղելուն: Դա մեռնող հասարակություն է, եւ եթե չկա վեհապետի մերկությունը տեսնող դեռեւս չխաբարված, երեխան, ապա այդ երկիրը դատապարտված է դանդաղ ու տեւական ուծացման:

Այս գրքի հեղինակն անցել է բազմաթիվ եւ ծանրագույն փորձությունների, սակայն կարողացել է մնալ պայծառ մտքով ու հոգով, քանզի չի կորցրել, թերեւս, գլխավորը տեսնելու եւ ծիծաղը չզսպելու կարողությունը: Գիրքը ներկայացնում է քաղվածքներ դատաքննչական եւ ընդհանրապես վարչական զանազան փաստաթղթերից: Հետաքրքիր մի երեւույթ է բացահայտում հեղինակը. մարդու մերկացումը, ինքնաբացահայտումը օրենքի առջեւ: Քողազերծվում է ոչ միայն մեղքը, հանցանքը եւ ոճիրը, այլեւ այդ ամենի հիմնական պատճառ դարձած անչափելի տխմարությունը: Վերածննդի հսկաներից մեկը՝ Էրազմը, գովաբանական գրեց մարդկային նկարագրի այդ ամենաբնորոշ կողմի մասին, իսկ ավելի ուշ Լառոշֆուկոն հայտարարեց, որ մարդը միշտ ծնվում է չար, շահասեր, տխմար եւ անառակ: Պ. Սերոբյանի հավաքած «գոհարները» վկայում են, որ անցած դարերն իրենց սոցիալական ու տնտեսական բարեփոխումներով հանդերձ մարդուն չեն «զրկել» իր ամենաբնորոշ արատից՝ տխմարությունից, ավելին, այն կարծես բազմապատկվել ու շատացել է, մանավանդ երկրային դատաստանի առջեւ կանգնելիս:

Կարող են ասել, թե մտքի այդ «փայլատակումները» գերազանցապես պատկանում են Նարդոսյան «մեր թաղերից», հասարակության ստորին խավերից ելած զանազան մութ ու խարդախ տիպերի, լուսանցքային մարդկանց, ինչպեսեւ վարչական բյուրոկրատիայի մեջ վերջնականապես բթացած չինովնիկների գրչին: Այո, հիմնականում այդպես է: Սոցիալական որոշակի խավի մտայնությունն ու, թող թույլ տրվի ասել, աշխարհայացքն է դրսեւորվում մանավանդ ցուցմունքների եւ դիտումների մեջ: Օրինակ՝ քարանձավային մի ահավոր մտայնություն է ներկայացված բռնաբարության եւ հատկապես կուսության խախտումը վերաբերող քաղվածքներում: Վեպերի եւ նովելների հոյակապ սյուժեներ կան այդ եւ մյուս կարգի հատվածներում:

Բայց մի՞թե տխմարությունը սոցիալական որոշակի խավի «սեփականությունն» է, մի՞թե մտքի նման եւ ավելի շքեղ «գոհարներ» չենք գտնի տիտղոսավոր գիտնականների դիսերտացիաներում եւ հոդվածներում, կուսակցական եւ քաղաքական գործիչների բոցաշունչ ճառերում ու ելույթներում, եւ անգամ «խոսքի վարպետների» խոսքում: Կգտնե՛նք, այն էլ ինչքան ուզեք, եւ ուրի՜շ կարգի, ուրի՜շ փայլի տխմարություններ: Չէ որ ուսյալ ապուշը յուրահատուկ հմայք ունի: Եվ այստեղից հետո ինչպե՞ս չհիշես Դերենիկ Դեմիրճյանի [illegible] ասույթներից մեկը. «Տխմարությունները պիտի ասվեն, որ վերջանան»: Ինչպիսի՜ աններելի միամտություն այդպիսի իմաստուն, մեծատաղանդ եւ փորձառու գրողի համար:

Ավա՜ղ, Պուշկին Սերոբյանի գիրքը մի ավելորդ անգամ հաստատում է, որ տխմարությունն այսուհետեւ անպակաս է լինելու մարդկային ցեղից: Եվ գուցե լավն էլ դա է, թե ոչ ինչի՞ վրա պիտի ծիծաղեինք: Իսկ ծիծաղելիս էլ երբեք չկարծենք, թե հաստատ զերծ ենք մարդկային նկարագրի այդ ամենաբնորոշ հատկանիշից:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԹՈՓՉՅԱՆ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Գիրք ազգայնական շարժումների մասին

Վերջերս Երեւանի համալսարանի հրատարակչությունը լույս է ընծայել Մուշեղ Լալայանի «Ցեղակրոն եւ տարոնական շարժումները սփյուռքում 20-րդ դարի 30-ական թվականներին» հետաքրքրական ուսումնասիրությունը, որը հեղինակի պատմական գիտությունների թեկնածուական ատենախոսությունն է: Հայաստանի հանրապետական կուսակցության «Հանրապետական» պաշտոնաթերթի խմբագիր Մ. Լալայանը նույն թեմային նախապես անդրադարձել է բազմաթիվ հոդվածներով, ինչպես նաեւ իր հեղինակած «Ցեղակրոնություն» եւ «Տարոնականություն» (երկուսն էլ լույս են տեսել 1994 թ.) գրքույկներով, որոնք համադրվել ու լրացվել են այս հատորում:

Գիրքը բաղկացած է ներածությունից, հինգ գլուխներից, ամփոփումից, հավելվածից, ծանոթագրությունների բաժնից ու գրականության եւ աղբյուրների ցանկից: 144 էջանոց աշխատասիրության մոտ 100 էջն ընդգրկող առաջին չորս գլուխներում մանրամասնորեն ներկայացված են 30-ական թթ. սփյուռքում առաջ եկած ազգայնական կազմակերպությունների, մասնավորապես Գարեգին Նժդեհի եւ Հայկ Ասատրյանի ստեղծած ցեղակրոն եւ տարոնական շարժումների պատմությունը, գաղափարախոսությունն ու գաղափարախոսների կյանքն ու գործունեությունը: Վերջին՝ հինգերորդ գլխում, Մ. Լալայանը քննարկում է ազգային գաղափարախոսության խնդիրը: Հեղինակը գտնում է, որ Հայաստանի Հանրապետությանն ու ընդհանրապես հայությանը այսօր անհրաժեշտ է ունենալ ազգային կուռ գաղափարախոսություն, որի առանցքն են կազմելու հիշյալ երկու ազգայնական շարժումների հիմնադրույթները: Ապա Մ. Լալայանը թվարկում եւ շարադրում է ազգային գաղափարախոսության դրույթներն ու քննարկում դրանք:

Գիրքը լույս է տեսել ընդամենը 200 օրինակ տպաքանակով: Այն հրատարակության է երաշխավորել Երեւանի պետական համալսարանի հայ ժողովրդի պատմության ամբիոնը, որի վարիչ, ակադեմիկոս Լենդրուշ Խուրշուդյանն էլ գրքի պատասխանատու խմբագիրն է:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

Գյուղը հիշում է իր մեծ հիշողին

Նա՝ Թալինի Վերին Սասնաշենում ծնված Գեւորգ Հակոբյանը, ականջը չէր հեռացնում մեծերի ձայնից, ձայնի առոգանությունից, ձայնի թանձր ու կարոտախիտ նստվածքից, նա՝ մեծ եղեռնից հրաշքով փրկվածի զավակը: Լսում էր, լսում ու լցվում մեծ էրգրի կարոտով: Լսած պատմությունները, իր հավաքած բանահյուսական նյութերը գրառում էր, մշակում, մեծերի հետ արդեն ծանոթ ճամփաներով հասնում էր էրգրի խորքերը: Նա ապրում էր Վերին Սասնաշենում, բայց էրգրի կարոտը նրան հանգիստ չէր տալիս: Փրկված մարդկանց, նրանց թանկ մասունքների մասին գրում էր ակնարկներ, հոդվածներ: Դարձել էր գյուղի, էրգրից այստեղ հասած մարդկանց կենսագիրը: Մատենագիր էր: Ամեն ինչ գիտեր: Երեւանից, հանրապետության տարբեր վայրերից բանահավաքներ էին գալիս գյուղ ու որպես ամեն ինչի վստահելի աղբյուր [illegible] թյանը: Իսկ ուսուցիչը ուսուցիչ էր ոչ միայն լեզվի, գրականության, այլ իր ժողովրդի պատմության: Իր կնոջ՝ Անթիկայի հետ ստեղծեց «Ծովասար» երգչախումբը, որը հանդես եկավ ոչ միայն Երեւանում ու հանրապետության շրջաններում: Գրքեր գրեց՝ «Չհասցրեց լուսանկարվել», «Մի տար զմեզ ի փորձություն», «Ծովասարի կականչները»: Վերջինս մի հրաշալի վեպ-ասք է, պատմում, որ հարստացնում է մեր կարոտի գրականությունը: Նա բանաստեղծ էր, երգաստեղծ, մեղեդիներ էր հորինում: Տասնյակ երգերից հիշենք համահայկական «Քելե, լաո» երգը: Բառերը, մեղեդին նրանն են՝ Գեւորգ Հակոբյանինը: Աշակերտներին սովորեցնում էր հայրենասիրություն, պաշտամունք էր ստեղծում հողի, ջրի, ծառի հանդեպ: Հենց քարն էր պաշտել տալիս: Մեծ ու փոքր սիրում էին իրենց ուսուցչին, նրա գրքերը, պարբերականում տպագրված ակնարկները, պատմվածքներն էին կարդում: Ափսոս, շատ շուտ մահացավ երկու տղա ու մի դպրոց ու մի գյուղ լիքը զավակներ ունեցող, ժողովուրդ ունեցող ուսուցիչը:

Նրա սաները անհանգիստ էին: Իսկ ինչո՞ւ Հիշատակի օր չսահմանել հայրենի ուսուցիչ, արձակագիր, բանահավաք Գեւորգ Հակոբյանին նվիրված:

Եվ գյուղը հավաքվեց: Եկան հարեւան գյուղերից: Եկան Երեւանից: Ժամանակին ակունքցիները շատ են հանգրվանել Հակոբյանի մոտ, նրանից լսել շատ երգեր, նայել, թե ուսուցիչը ինչպես է այս կամ այն պարը սովորեցնում իր սաներին: Եվ «Ակունքն» է եկել: Այո, հարգանքի տուրք էր դպրոցին, գյուղին, բոլորին, հենց մեր Հիշողության անմար տանը կորուսյալ երկրին իր կյանքը նվիրաբերած Գեւորգ Հակոբյանի անձի, արած գործի հանդեպ:

Նրա տունը դպրոցի մոտ է: Նրա տունը հենց դպրոց է: Այսուհետեւ ամեն տարի սեպտեմբերի 20-ին գյուղում տոնախմբություն կլինի, կհնչեն կարոտի մեր երգերը, ուսուցիչը «հանդես կգա» իր գրքերով, ակնարկներով, իր ձայնով, նրա տանը կանցկացվեն հայերենի դասեր, եւ նորից իրար հարց կտանք իմալ կեղնի, որ մենք չերթանք մըր էրգիր...

Գյուղն այսպես է հիշում իր մեծ երկիրը, իր Հայաստան երկիրը իր տան, իր դպրոցի, իր գյուղի նման հիշողին՝ Գեւորգ Հակոբյանին: Փառք կարոտի ճամփին ընկած քաջ ազատամարտիկին:

ՎԱՀԱԳՆ ՀՐԱՉՅԱՆ

Ունկնդիրը հավատում է նրան

Ռուբեն Սահակյանի երգը առնական է, մաքուր, գեղեցիկ

Ժողովրդական երգերի ինքնատիպ կատարող Ռուբեն Սահակյանը, որը Հայաստանի պետական ռադիոյի Արամ Մերանգուլյանի անվան ժողովրդական գործիքների անսամբլի մենակատարն է, դարձավ 50 տարեկան, որից 25-ը նա նվիրել է ազգային երգին: Այդ երգը նա հնչեցրել է Երեւանում ու Երեւանից անծիր հեռուներում, աշխարհե աշխարհ, ամենուր քաղելով ծափեր, հիացումներ, շնորհակալություններ ու շնորհակալագրեր:

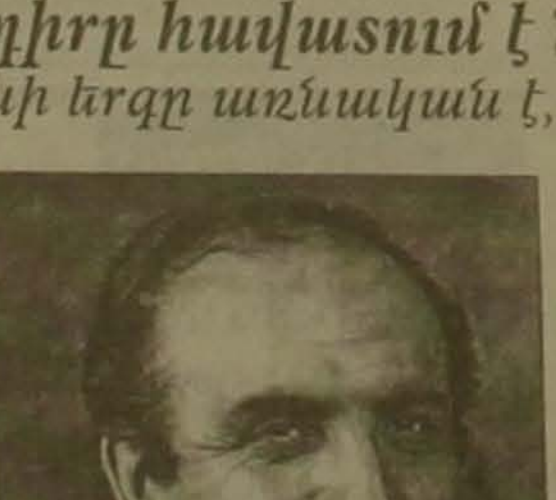

Օրերս «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում նշվեց Ռուբեն Սահակյանի զույգ հոբելյանը, նշվեց սիրով, ջերմությամբ, ընկերների ազնիվ զգացումների նվիրումներով: Նրան երգի կատարումներով իրենց սերը հայտնեցին Սուսաննա Սաֆարյանը, Մանիկ Գրիգորյանը, Հրանուշ Ղազարյանը, այլ արվեստագետներ:

Համերգավար Սարգիս Նաջարյանը հրապարակեց հայկական երգարվեստի անկրկնելի վարպետ, ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստուհի Տաթեւիկ Սազանդարյանի ողջույնի խոսքը (երգչուհին չէր կարողացել համերգին ներկա լինել վատառողջության պատճառով): Այդ խոսքում անվանի երգչուհին մասնավորապես հայտնել է, որ ինքը հպարտ է Ռուբեն Սահակյանի նման սան ունենալու համար, սրանից վեր գնահատական դժվար թե լինի:

Հուզիչ խոսք ասաց Արամ Մերանգուլյանի անվան ժողովրդական գործիքների անսամբլի գեղարվեստական ղեկավար, հանրապետության ժողովրդական արտիստ Ռուբեն Մաթեւոսյանը: Նա ընդգծեց հատկապես, որ կրթվելով Տաթեւիկ Սազանդարյանի մոտ, իսկ ապա միանգամից ընկնելով արտիստական այնպիսի շրջապատ, ինչպիսին էր Երեւանի օպերային թատրոնը, որտեղ «իշխում» էր անկրկնելի Գոհար Գասպարյանը, Ռուբեն Սահակյանը կյանքի մեծ դասեր է առել դասական երգարվեստը ժողովրդական երգի կատարումի խարիսխը դարձնելով, որը եւ բերել է նախանձելի արդյունքի:

Այլապես ինչպես պատկերացնել, որ հիշյալ համերգում կողք կողքի Ռուբեն Սահակյանը մարգարտաշար էր արել «Քրիստոս պատարագյալն» ու Ջիվանու «Քանքարավոր ընկերը», «Հայաստան, երկիր դրախտավայրն» ու Աշոտի «Հուշարձանները», նաեւ «Իբրեւ արծիվն» ու կարոտի զգացմունքներով ծորուն երգն Անիի մասին...

Այդ հարուստ ծրագրին կարող է նախանձել ցանկացած երգիչ...

Համերգից անմիջապես հետո էլ նա մի նույնքան ծրագիր կատարեց մտերիմ ընկերների շրջանում, նրանց իր հետ տանելով Ջիվանու, Շերամի ու մեր ժողովրդի երգը բյուրեղացրած մյուս վարպետների աշխարհը:

...Ռուբեն Սահակյանը մանկական աշխարհն ընկալել է հայրենի Սպիտակում, որտեղ, դեռ դպրոցական, «Բարձր սարեր» է երգել համերգային մի երեկոյի ժամանակ, ներկաներին անակնկալ զարմացնելով կատարման վարպետությամբ: Հետո ճամփաները նրան բերել են Երեւանի կոնսերվատորիա, Տաթեւիկ Սազանդարյան բազմամյա մասնագետի դասարան, ու օպերային թատրոնն ունեցել է իր ապագա խոստացող լավագույն երգիչներից մեկին, որին ճակատագիրը երեւի թե տանելու էր, դնելու այն տեղը, որը կոչվում է Շարա Տալյանի ու Ավագ Պետրոսյանի գործի շարունակող: Այդպես էլ նա երգը տարել է շատ երկրներ ու քաղաքներ, ու Կանադայի հայկական թերթի քննադատը նրան ունկնդրելուց հետո չվարանեց դասելու Արմենակ Շահմուրադյանի դասին:

ՎԱՆԻԿ ՍԱՆԹՐՅԱՆ

Հանդիսականի հյուրն էին Իսպանիան եւ իր անմահ զավակը

Սերվանտեսի ծննդյան 450-ամյակին եւ Իսպանիայի ազգային տոնին էր նվիրված արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի եւ համագործակցության հայկական ընկերությունում (ԱՕԿԱ) անցկացված երեկոն, որը կազմակերպել էր «Հայաստան-Իսպանիա» ընկերությունը:

Մասնակիցները դիտեցին «Սերվանտեսն աշխարհի լեզուներով» ցուցահանդեսը, ուր ներկայացված էին մեծ գրողի ստեղծագործությունների անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն, ռուսերեն, հայերեն եւ այլ լեզուներով հրատարակությունները:

Ցուցահանդեսի բացման առթիվ ելույթ ունեցան եւ Սերվանտեսի ստեղծագործության համաշխարհային նշանակության մասին խոսեցին ԱՕԿԱ-ի պատասխանատու քարտուղար Հասմիկ Պողոսյանը, «Հայաստան-Իսպանիա» ընկերության փոխնախագահ Յակով Խաչիկյանը:

«Մտորումներ Սերվանտեսի եւ Իսպանիայի մասին» զեկուցումով հանդես եկավ Երեւանի պետական համալսարանի դասախոս, հայ-բասկյան «Արաքս» հանդեսի խմբագիր Վահան Սարգսյանը: Զեկուցողն անդրադարձավ Սերվանտեսի գաղափարների արդիականությանը, հայ-իսպանական հարաբերություններին, որոնք գալիս են դարերի խորքից: Երկու ժողովուրդների հարաբերությունները մշակույթի, քաղաքականության եւ առեւտրի ասպարեզներում ծայր են առել դեռեւս վաղ միջնադարում:

Երեւանի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետի իսպանական բաժնի ուսանողներն ու դասախոսները բնագրով ներկայացրին հատվածներ Սերվանտեսի ստեղծագործություններից:

ԱԶԳ մարզական

4-ՐԴ ԹԻՄԱՅԻՆԸ

Հայաստանը հաղթեց Ուկրաինային եւ ընթանում է երրորդ տեղում

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԸ
հաղորդում է Լյուցեռնից

Հայ գրոսմայստերները աշխարհի առաջնության չորրորդ տուրում 2,5:1,5 հաշվով շատ կարեւոր հաղթանակ տարան աշխարհի ուժեղագույն թիմերից մեկի՝ Ուկրաինայի հավաքականի նկատմամբ եւ երկու տեղով վեր բարձրացան աղյուսակում՝ առաջ անցնելով այդ օրվա իրենց մրցակիցներից եւ անգլիացի շախմատիստներից:

Խաղի միջին մասում դժվար էր կռահել վերջնական արդյունքը: Միակ բանը, որ կարելի էր մեծ հավանականությամբ կանխագուշակել՝ Հակոբյանը կրկին կպարտվի Իվանչուկին: Ասում ենք կրկին, քանի որ երեւանցին ոչ մի կերպ չի կարողանում հաղթահարել «Իվանչուկի բարդույթը» եւ նրան տանուլ է տալիս ցավալի մշտականությամբ: Մինչեւ Լյուցեռնը նման անհաջողությունների թիվը, Վլադիմիրի հաշվարկներով, վեցն էր, այժմ դարձավ յոթը... Իվանչուկը սկզբնախաղում նորույթ կիրառեց, առավելություն ստացավ, եւ Հակոբյանի խաղը խճճելու բոլոր փորձերը արդյունք չտվեցին:

Երբ պայքարի թեժ պահին Ռոմանիշինը Մինասյանին ոչ-ոքի առաջարկեց, Արտաշեսը որոշեց խորհրդակցել թիմի ավագ Վահանյանի հետ: Այստեղ արժե հիշեցնել, որ շախմատի թիմային մրցումների ժամանակ հաշտության առաջարկ ստացած մասնակիցը իրավունք ունի ավագի հետ քննարկել առաջարկը: Մինասյանը վատ դիրք չուներ, բայց ժամանակի պակաս էր զգում, ահա թե ինչու հանդարտասիրտ «կոնսիլիումը» որոշեց ընդունել առաջարկը:

Գրոսմայստեր Սմբատ Լպուտյանը հաջող է խաղում Լյուցեռնում

Լպուտյան-Օնիշչուկ պարտիայում նախապատվելի էր թվում ուկրաինացի գրոսմայստերի դիրքը, բայց Սմբատը տակտիկական գեղեցիկ հարվածով, ֆիգուրի ժամանակավոր զոհաբերությամբ սուր գրոհ ծավալեց մրցակցի արքայի վրա, իսկ խաղավերջում հստակորեն իրացրեց առավելությունը:

Անաստասյանը, աստիճանաբար ուժեղացնելով ճնշումը Սավչենկոյի դիրքի վրա, զինվոր շահեց եւ նավակային վերջնախաղում առավելությունը վերածեց միավորի:

Որպեսզի ավելի պարզ լինի այս հաղթանակի կարեւորությունը, նշենք, որ բոլոր չորս խաղատախտակների վրա ուկրաինացի գրոսմայստերներն ավելի բարձր անհատական գործակիցներ ունեին:

Անգլիա-Ռուսաստան մյուս կենտրոնական հանդիպումն ավարտվեց 2:2 հաշվով: Ամերիկացիները ջենթլմեն չգտնվեցին, 3,5:0,5 խոշոր հաշվով հաղթեցին վրացուհիներին եւ միանգամից վստահորեն հայտնվեցին առաջին տեղում: Առաջին հաղթանակները տարան խորվաթները (3:1, կուբացիների նկատմամբ) եւ շվեյցարացիները (2,5:1,5, Ղազախստանի հետ խաղում):

Մրցաշարային աղյուսակում որոշակի փոփոխություններ գրանցվեցին:

	Մ	Հ
1. ԱՄՆ	10,5	7
2. Ռուսաստան	9,5	5
3. Հայաստան	9	6
4. Անգլիա	9	5
5. Ուկրաինա	8,5	3
6. Ղազախստան	7,5	3
7. Շվեյցարիա	7,5	3
8. Խորվաթիա	7,5	3
9. Վրաստան	6	4
10. Կուբա	5	1

Հինգերորդ տուրում առաջատար խմբի մեր բոլոր մրցակիցները համեմատաբար հեշտ մրցակիցներ ունեն եւ, անկասկած, առաջ պոկվելու հույսեր են փայփայում: ԱՄՆ-ը խաղում է Կուբայի, Ռուսաստանը՝ Ղազախստանի, Անգլիան՝ Վրաստանի, Ուկրաինան՝ Շվեյցարիայի հետ: Մեր մրցակիցները Խորվաթիայի գրոսմայստերներն են, Հայաստանի հավաքականը կխաղա նույն կազմով, ինչ նախորդ օրը. Հակոբյան, Լպուտյան, Մինասյան, Անաստասյան: Վահանյանը, որն առաջնության նախօրյակին ուժեղ մրսել էր, ջերմում էր եւ Լյուցեռնում երկու պարտիա խաղաց ոչ լրիվ ապաքինված, այս տուրում եւս չի նստի խաղատախտակի առջեւ: Հուսանք, որ հաջորդ օրն արդեն նա իրեն ամբողջովին լավ կզգա:

Լայն աշխարհագրություն, բարձր վարպետություն

Քիքբոքսինգի Հայաստանի 3-րդ առաջնությունն առանձնահատուկ էր մի քանի առումներով:

Նախ՝ շատ լայն էր մրցումների աշխարհագրությունը (մասնակիցների թվում էին մեր, առանց բացառության, բոլոր մարզերի պատվիրակները), եւ հետո, երկօրյա ստուգատեսում առաջին անգամ ռինգը տրամադրվելու էր քիքբոքսինգի բոլոր հինգ մարտաձեւերի ներկայացուցիչներին, որոնք են ֆուլկոնտակտը, լոուկիկը, սեմիկոնտակտը, լայթկոնտակտը եւ անհատական կոմպոզիցիան: Ողջունելով մասնակիցներին՝ մարզաձեւի հանրապետական ֆեդերացիայի նախագահ Հայկ Ժամկոչյանը կարեւորեց մրցումների ընտրական բնույթը՝ նոյեմբերին Լեհաստանում կայանալիք աշխարհի առաջնության նախաշեմին, ոչ առանց հպարտության փաստելով նաեւ գեղեցիկ սեռի ներկայացուցիչների ներգրավումը տղամարդավայել այս ձեւում:

Առաջին օրը շուրջ 60 մասնակիցները հարաբերությունները պարզեցին ֆուլկոնտակտ մրցաձեւում: Ֆուլը եթե ոչ ամենադիտարժան, ապա հետաքրքրությամբ նայվող ոճերից մեկն է քիքբոքսինգում: Այստեղ կա այն ամենը, ինչով այսօր հարուստ են արեւելյան մարտարվեստները եւ բռնցքամարտը, հենց որոնց յուրահատուկ սինթեզն է աշխարհը նվաճած քիքբոքսինգը: Ոտքերով հասու հարվածները ներդաշնակորեն զուգորդվում են ձեռքերով նշանառու խոցումներին՝ անանց տպավորություն պարգեւելով սուր զգացողությունների, գլադիատորական մենամարտերի սիրահարներին:

Շատ արագ են այս մարզաձեւում առաջադիմում հայաստանցիները. ի հաշիվ ոչ միայն բռնցքամարտի լավ դպրոցի առկայության, այլեւ ազգային կրակոտ խառնվածքի ու ընկալունակության: Որ քիքբոքսինգի հայացման գործընթացն ավարտական փուլում է, ամենից ավելի լավ կվկայում են միջազգային բարձր ստանդարտներով չափվող արդյունքները: Ֆեդերացիայի հիմնումից հետո անցած երեք տարիներին այս նորահայտ մրցաձեւը աշխարհի, եվրոպայի ու ԱՊՀ-ի մեկական չեմպիոն ու մրցանակակիրներ, եվրոպայի գավաթակիր եւ միջազգային հեղինակավոր մրցաշարերի բազմաթիվ հաղթողներ է տվել:

Ճիշտ է, այս անգամ մեր անփոփոխ առաջատարները՝ Արսեն Խաչատրյանը եւ Հայկ Իսրայելյանը բացակայում էին, բայց փոխարենը կրկին իրենց բարձրության վրա էին անվանիների թիմակիցները՝ «Արսենալ», «Արծիվ», «Կարտ-85» եւ «Ռինգ-Արմենիա» առաջատար մարզակումբերից: Եղան մենամարտեր, երբ նույնիսկ մասնագետները շունչները պահած հետեւում էին ռինգում ծավալվող իրադարձություններին:

Ըստ ամենայնի, տեսածից գոհ էր նաեւ աշխարհի նորընծա չեմպիոն Արսեն Խաչատրյանը, որը Ամերիկայում տեղի ունեցած մրցամարտ-ռեւանշում հաջողությամբ իր տիտղոսը պաշտպանելուց հետո, ասես նավից հայտնվեց պարահանդեսում:

Երկօրյա մրցումների հերոսներն են՝ լայթկոնտակտ մրցաձեւում հաղթանակած Հովհաննես Մինասյանը եւ Հովհաննես Գրիգորյանը, սեմիկոնտակտում աչքի ընկած Արտյոմ Հուսիկյանը եւ Սամվել Արթենյանը, լոուկիկում հավասարը չունեցած Արտաշ Աբգարյանը, Արտյոմ Աբրահամյանը, Գեղամ Հակոբյանը, Արտակ Պետրոսյանը, Ռոմիկ Հակոբյանը, Վահրամ Խաչատրյանը եւ պատանի Սուրեն Ղալաչյանը, ֆուլկոնտակտի վարպետներ Վարդան Աբգարյանը, Սահակ Մովսիսյանը, Արման Կուչոյանը, Արմեն Վարդանյանը, Արամ Մարգարյանը եւ Ստեփան Սիմոնյանը, ու վերջապես, հաղթանակած մեր ամազոնուհիները՝ Նոյեմզար Մկրտչյանը եւ Սիրանուշ Նիկողոսյանը:

Հայկ Ժամկոչյանն իր խոսքում ասաց. «Ես լավատեսորեն եմ նայում մարզաձեւի ներկային ու ապագային, քանի որ առկա է այն հիմքը, որի վրա պետք է կառուցվի հայկական քիքբոքսինգի վերնաշենքը: Երեք տարին ե՛ւ երկար, ե՛ւ կարճ ժամանակահատված է նորահայս մարզաձեւը արմատավորելու համար: Կային որոշակի դժվարություններ, որոնք հաղթահարվեցին ընթացքում: Մեր մրցումները հանդիսական են հավաքում, եւ հենց սա եմ ես համարում գլխավոր ձեռքբերումը: Այսօր դժվարանում են կողմնորոշվել՝ ավելի շուտ մեզ մոտ, թե հանրապետությունից դուրս են ճանաչված մեր մարզիկները: Ըստ էության, հարթված է ճանապարհը դեպի միջազգային ռինգ, ուր հայտնվում են միմիայն տեղական նշանակության մրցումների բովով անցածները: Հարցերի հարցը մեր սուղ հնարավորություններն են: Ինչ վերաբերում է վարպետության մակարդակին, ապա անցած մրցումները նույնպես լավագույնս վկայեցին, որ մենք պատրաստ ենք: Շատ արագ տեղայնացրինք քիքբոքսինգը, որովհետեւ այն մոտ է մեր ազգային խառնվածքին, հարազատ հոգեբանությանը: Մնում է սկսվածը տրամաբանական ավարտի հասցնել, որից հետո մեր մարզաձեւը նույնպես կարող է հենակետային դառնալու հայտ ներկայացնել»:

Լեւոն Հովհաննիսյան, հանրապետական սպորտվարչության պետական մարզիչ. «Ես բռնցքամարտի մասնագետ եմ, եւ կարող է տարակուսանք հարուցել իմ այստեղ գտնվելը: Բացեմ փակագծերը. ի պաշտոնե իմ վրա է դրված նաեւ քիքբոքսինգում իրականացվող աշխատանքները կոորդինացնելու գործը, քանի որ շատ են ընդհանրությունները բռնցքամարտի եւ քիքբոքսինգի միջեւ: Հայտնություն արած չեմ լինի, փաստելով, որ ունենք միջազգային բարձր համարում ունեցող բռնցքամարտի դպրոց, ինչը քիքբոքսինգում արագորեն առաջադիմելու պայմանն է: Շատերը քիքբոքսինգի են եկել հենց բռնցքամարտից, եւ սրանով էլ, թերեւս, ամեն ինչ ասված է»:

ԼՈՒՐԵՐ

Ավարտին է մոտենում վետերան ֆուտբոլիստների մրցաշարը

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայրաքաղաքի «Նաիրի» մարզադաշտում ավարտին է մոտենում հայկական ֆուտբոլի երախտավոր Մանուկ Սեմերջյանի հիշատակին նվիրված վետերան ֆուտբոլիստների Հայաստանի 2-րդ առաջնությունը, որին մասնակցում են 34 տարեկանից բարձր տարիք ունեցող վետերան-ֆուտբոլիստների 10 թիմեր: Այսօրվա դրությամբ իրենց լավագույն կողմերով են դրսեւորել «Նաիրիսը» եւ «Լոռին»: Կիսաեզրափակիչի խաղերը սկսվել են այսօր, իսկ եզրափակիչ խաղը կկայանա հոկտեմբերի 31-ին:

Հայ թենիսիստուհին հաջող է մեկնարկել միջազգային մրցաշարում

ՄԻՆՍԿ, 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Բելառուսի մայրաքաղաքում մեկնարկած թենիսի կանանց միջազգային մրցաշարի առաջին փուլում հաջող հանդես եկած Հայաստանի ներկայացուցիչ Սոնա Սարինգուլյանը 6-2, 6-3 հաշվով պարտության է մատնել տանտերերից մեկին՝ Ալեքսյոնովիչին: Մասնագետները նշում են, որ հաջողությունը զարգացնելու դեպքում «Արարատ» մարզակումբի սանը կդառնա Հայաստանի առաջին թենիսիստուհին, որը տեղ կգրավի թենիսի համաշխարհային դասակարգման ցուցակում:

Թենիսի խոշոր մրցաշար Փարիզում

Փարիզում անցկացվում է թենիսի խոշոր մրցաշար (մրցանակային հիմնադրամը՝ 2,5 միլիոն դոլար): Մասնակիցների թվում են աշխարհի առաջատար թենիսիստներից շատերը՝ ամերիկացի Փիթ Սամփրասի գլխավորությամբ: Ավանդաբար անցկացվող այս մրցումների եռակի հաղթող Բորիս Բեկերը երկրորդ շրջանում առավելության հասավ ավստրալիացի Մարկ Վուդֆորդի նկատմամբ եւ այժմ պետք է հանդիպի Սամփրասի հետ: Երկու հաղթանակ է տարել նաեւ Եվգենի Կաֆելնիկովը (Ռուսաստան): Հետաքրքիր է, որ իր երկրորդ հանդիպումը նա շահել է զուգախաղերում իր մշտական ընկեր Յան Վացեկից:

«Միլանը» հաղթում է աշխարհի հավաքականին

«Միլանի» եւ Իտալիայի հանրահայտ պաշտպան, երկար տարիների այդ թիմերի ավագ Ֆրանկո Բարեզիի հրաժեշտի խաղ անցկացվեց Միլանում: 37-ամյա ֆուտբոլիստի պատվին կազմակերպված մրցախաղում հանդիպեցին Բարեզիի հարազատ «Միլանը» եւ աշխարհի հավաքականը: Թիմերի կազմերում հանդես եկան շատ ճանաչված ֆուտբոլիստներ (հրավիրված «աստղերից» Միլան չեկավ միայն Մարադոնան): Խաղն ավարտվեց 5-1 հաշվով՝ հօգուտ «Միլանի»: Իտալացիներից առաջին գոլը խփեց հոբելյարը, որը, ի վերջո, խոնավացած աչքերով թողեց մարզադաշտը:

Բռնցքամարտի աշխարհի չեմպիոնները

Մեր ընթերցողներին հայտնել ենք, թե բռնցքամարտի աշխարհի 9-րդ առաջնությունում որ թիմերն են հաջող հանդես եկել, նրանց մեդալների քանակը:

Այժմ ներկայացնում ենք բոլոր 12 քաշային կարգերում հաղթած բռնցքամարտիկներին:

48 կգ-Մայքո Ռոմերո (Կուբա)
51 կգ-Մանթիլլա Ռոդրիգես (Կուբա)
54 կգ-Ռաիմկուլ Մալախբեկով (Ռուսաստան)
57 կգ-Իշտվան Կովաչ (Հունգարիա)
60 կգ-Ալեքսանդր Մալետին (Ռուսաստան)
63,5 կգ-Դորել Սիմիոն (Ռումինիա)
67 կգ- Օլեգ Սաիտով (Ռուսաստան)
71 կգ-Ալֆրեդո Դուվերխել (Կուբա)
75 կգ-Զոլթան Էրդեի (Հունգարիա)
81 կգ-Ալեքսանդր Լեբզյակ (Ռուսաստան)
91 կգ-Ռուսլան Չագաեւ (Ուզբեկստան)
91 կգ-ից բարձր-Գեորգի Կանդելակի (Վրաստան)

Հայտնի են եզրափակիչի 22 մասնակիցները

Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ընտրական փուլի ասիական երկու խմբերում անցկացվեցին հերթական տուրի հանդիպումները: Որոշվեց եկող տարի Ֆրանսիայում կայանալիք եզրափակիչի առաջին մասնակիցը Ասիայից: Դա Հարավային Կորեայի հավաքականն է: Հետաքրքիր է, որ կորեացիները վերջին տուրում ազատ էին եւ մրցակիցների համար անհասանելի դարձան, քանի որ նրանք ոչ-ոքի խաղացին իրար հետ:

Այսպիսով հայտնի են աշխարհի առաջնության եզրափակիչի 32 մասնակիցներից 22-ը: Ահա նրանք՝ Բրազիլիա, Ֆրանսիա, Իսպանիա, Անգլիա, Շոտլանդիա, Գերմանիա, Հոլանդիա, Դանիա, Նորվեգիա, Ավստրիա, Բուլղարիա, Ռումինիա, Կամերուն, Մարոկկո, Թունիս, Նիգերիա, ՀԱՀ, Արգենտինա, Կոլումբիա, Պարագվայ, Մեքսիկա, Հարավային Կորեա:

Առաջին խումբ

Սաուդյան Արաբիա–Իրան՝ 1–0
Քուվեյթ–Կատար՝ 0–1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
Իրան	6	3	2	1	13-6	11
Սաուդ. Արաբիա	6	3	1	2	6-5	10
Քուվեյթ	6	2	1	3	7-7	7
Չինաստան	5	2	1	2	7-10	7
Կատար	5	1	1	3	2-7	4

Երկրորդ խումբ

Ճապոնիա–Արաբական Միացյալ Էմիրություններ՝ 1–1
Ուզբեկստան–Ղազախստան՝ 4–0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
Հարավ. Կորեա	6	5	1	0	16-4	16
ԱՄԷ	6	2	2	2	8-9	8
Ճապոնիա	6	1	4	1	10-8	7
Ղազախստան	7	1	3	3	6-14	6
Ուզբեկստան	7	1	2	4	13-18	5

ԱԶԳ
Օրվա հետքով

«ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ»

Ադրբեջանը Արցախի հարցի մոտալուտ լուծում է ակնկալում

«ԵԱՀԿ բազմաթիվ անդամ երկրներ պատրաստ են զորք ուղարկել տարածաշրջան»

Ռոյթեր գործակալության թղթակից Լորենս Շիթսը Բաքվից ուղարկված մեկնաբանական հոդվածում նշում է, թե Ադրբեջանի պաշտոնական շրջանակները լավատես են Արցախի հիմնախնդիրը մինչեւ տարեվերջ լուծելու հարցում։

Մասնավորապես Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասան Հասանովը հայտնել է, թե «լավատես ենք, որովհետեւ խոչընդոտներ չկան. Հայաստանը կարիք ունի խաղաղության, իսկ Ադրբեջանը՝ հողերի»։ Լորենս Շիթսը հիշեցնում է նաեւ նախորդ շաբաթ ԱՄՆ Սենատի պետքաժանմունքի պաշտոնյա Ստյուարտ Այզենշտատի՝ մինչեւ տարեվերջ հարցը լուծելու հավանականության մասին հայտարարությունը։

Ըստ մեկնաբանի, անցյալ ամիս ՀՀ նախագահը հույսեր է արթնացրել հակամարտության հնարավոր կարգավորման վերաբերյալ՝ փոփոխության ենթարկելով Լեռնային Ղարաբաղի ինքնորոշման իրավունքին աջակցելու իր երկարատեւ քաղաքականությունը։ Նա ավելացրել է, թե Լ. Տեր-Պետրոսյանը առաջինն է հայ քաղաքագետներից, որն «անիրատեսական է համարում Ղարաբաղի անկախությունը կամ Հայաստանի հետ վերամիավորումը»։ Նշվել է Հ. Հասանովի այն խոսքը, թե «մեզ համար գլխավորն այն չէ, թե ինչո՞ւ է Լ. Տեր-Պետրոսյանը հանգել այս որոշմանը, այլ որ զիջում է եղել»։

Շիթսն ամփոփում է հանգրվանային լուծում կոչված ծրագիրը՝ ընդգծելով, որ առաջին հերթին կկայանա Ադրբեջանի վեց շրջանների վերադարձը, ապա միջազգային խաղաղապահ ուժերի տեղակայումը, իսկ ԼՂ կարգավիճակը կճշտվի «ավելի ուշ»։ Ադրբեջանի արտգործնախարարի խոսքերով, ԵԱՀԿ բազմաթիվ անդամներ պատրաստ են զորքեր ուղարկել տարածաշրջան։

Թղթակիցը նշել է նաեւ, որ Հայաստանն ու Ադրբեջանը իրենց պատասխանները փոխանցել են Մինսկի խմբին, սակայն Լեռնային Ղարաբաղի կառավարությունն ընդդիմանում է հանգրվանային լուծմանը եւ անկախության որեւէ ծեւով զիջումին։ Դրանով իսկ, շեշտել է Շիթսը, ԼՂՀ նախագահ Ա. Ղուկասյանը անջրպետ է բացել Արցախի եւ Հայաստանի միջեւ։ Արեւմտյան դիվանագետների կարծիքով, Ղարաբաղի կառավարությունը տնտեսապես, քաղաքականապես եւ ռազմական առումով մեծապես կախյալ է Երեւանից, ինչը կարող է նշանակել, թե Ա. Ղուկասյանը տեղի կտա։

Բաքվում իր անունը հրապարակել չցանկացող արեւմտյան մի դիվանագետ ասել է, թե «Արկադի Ղուկասյանը փոքր մարդ է եւ ի վերջո կանի այն, ինչ իրեն ասվի Երեւանից։ Հայերի եւ ադրբեջանցիների միջեւ ստորագրության արարողություն կլինի, Ա. Ղուկասյանը կսեղմի Քլինթոնի եւ Ելցինի ձեռքերը, եւ դա բավարար կլինի իր համար»։

Ադրբեջանի արտգործնախարարի խոսքերով, համաձայնագիրը ստորագրելուց հետո կես միլիոն ադրբեջանցի փախստականներ մի քանի ամսվա ընթացքում կվերադառնան իրենց տները։

Իսկ արեւմտյան դիվանագետներն ասել են, թե համաձայնագիրը ստորագրելը մի բան է, իսկ գործադրելը միանգամայն այլ բան։

«ԵՐԵՎԱՆ»

ԼԵՀՈՒՀԻՆ ՓՆՏՐՈՒՄ Է 54-ԱՄՅԱ ՍԵՐԳԵՅԻՆ

«Գեղեցկուհի էլյան փնտրում է 54-ամյա հայազգի Սերգեյին, որը 1,5 տարի Վարշավայում բնակարան է վարձել Ստաշկա Վայշչիկայի մոտ։ Ցանկանում եմ դառնալ քո ըններուհին, եւ խնդրում եմ զանգահարել 81048228135770 կամ 810 48228101380 հեռախոսահամարներով, երեկոյան ժամը 19-21-ը»։

Այս հայտարարությունը «Ազգը» ստացել է Վարշավայից Էվալիշկա Բալխկայից, որը խնդրել էր հնարավորության դեպքում հրապարակել։

ԳՐԱԿԱՆ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Հայաստանի գրողների միությունում արդեն ավանդական դարձած գրական հինգշաբթիները վկայում են արթնացումը գրական կյանքի։

Ոչ թե հանդիսանք, այլ շահագրգիռ խոսակցություն հայ գրականության ներկա կացության եւ վաղվա օրվա մասին, լույս տեսած գրքերի քննարկումներ, առողջ ընթացիկ [illegible] ... տեղի է ունենում գրողների միությունում կլոր սրահի հյուրերին ամեն հինգշաբթի, ժամը 15:00-ին։

Հոկտեմբերի 30-ին, ժամը 14-ին, տեղի կունենա հանդիպում **Ալիսա Կիրակոսյանի** հետ։

Թեման գերտարածական բանաստեղծության արվեստ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ

հատուկ դասընթացների բաժինը

հրավիրում է

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ

Ծանոթություն DOS, NORTON COMMANDER, WINDOWS համակարգչային միջավայրերին
1997 թ. նոյեմբերի 10-ին եւ 13-ին
ժամը 16:00-20:15
Վարձը 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

WORD 6.0 FOR WINDOWS, առաջին փուլ
1997 թ. նոյեմբերի 17-ին եւ 20-ին
ժամը 16:00-20:15
Վարձը 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

WORD 6.0 FOR WINDOWS, երկրորդ փուլ
1997 թ. նոյեմբերի 24-ին եւ 26-ին
ժամը 16:00-20:15
Վարձը 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

EXCEL 5.0 FOR WINDOWS, առաջին փուլ
1997 թ. դեկտեմբերի 1-ին եւ 4-ին
ժամը 16:00-20:15
Վարձը 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

EXCEL 5.0 FOR WINDOWS, երկրորդ փուլ
1997 թ. դեկտեմբերի 8-ին եւ 11-ին
ժամը 16:00-20:15
Վարձը 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

ACCESS 2.0 FOR WINDOWS, առաջին փուլ
1997 թ. դեկտեմբերի 15-ին եւ 18-ին
ժամը 16:00-20:15
Վարձը 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

ACCESS 2.0 FOR WINDOWS, երկրորդ փուլ
1997 թ. դեկտեմբերի 22-ին եւ 23-ին
ժամը 16:00-20:15
Վարձը 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

INTERNET-ի դասընթաց
1998 թ. հունվարի 8-ին, 9-ին, 12-ին եւ 15-ին
ժամը 16:00-20:15
Վարձը 25 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

- Դասընթացները կընթանան հայերեն լեզվով։
- Դասընթացները տեղի կունենան Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում (ՀԱՀ)։
- Վճարման եւ գրանցման համար դիմել ՀԱՀ-ի 19ա սենյակ։
- Յուրաքանչյուր դասընթացում կընդգրկվեն առաջին 15 գրանցվածները։
- Այն դիմորդները, ովքեր միանգամից կգրանցվեն չորս եւ ավելի փուլերի, կվճարեն 10 տոկոս զեղչ։

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

Առաջարկում եւ տեղադրում ենք ցանկացած տեսակի ալեհավաքներ մետրային եւ դեցիմետրային ալիքների համար (ТВ, Ա1+, АСТ, 4x4, НТВ, Տէ եւ այլն)։

«Երաշխավորում ենք բարձր որակ»։

Հեռ. 63-13-95 (Արային) 63-06-84 (Հովիկ)։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն 80 քառ. մ նկուղ ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ)։ Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի։

Զանգահարել 27-22-57 ժամը 10-16, 58-33-26 ժամը 18-23

UMCOR

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԱՐԿԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

Միավորված Մեթոդիստների Օգնության Կոմիտեն (ԱՄՔՈՐ) իրականացնում է վարկային ծրագիր, որը բաղկացած է մի քանի փուլերից և նպատակ ունի աջակցել գյուղատնտեսության մասնավոր հատվածի զարգացմանը։

ԱՄՔՈՐ-ը եւ Լենդ Բանկը ստեղծել են վարկային ֆոնդ, որը բոլորին կտա վարկ ստանալու հավասար հնարավորություն **Ոչխարաբուծության, Այծաբուծության, Ճագարաբուծության եւ Թռչնաբուծության** ծրագրերի շրջանակներում։ Նախընտրությունը կտրվի այն դիմորդներին, ովքեր ունեն գործող արտադրություն։ Վարկի առավելագույն 60%-ը կարող է օգտագործվել լրացուցիչ անասուն գնելու համար։

Վարկի առավելագույն չափը ***10.000 ԱՄՆ դոլար***, առավելագույն ժամկետը ***15 ամիս***։ Տարեկան տոկոսադրույքը ***16.5%***։ Վարկի առնվազն 50%-ը պետք է մարվի 12 ամսվա ընթացքում։ Հետաքրքրվող դիմորդները կարող են դիմել ԱՄՔՈՐ-ի գրասենյակ լրացուցիչ տեղեկությունների, ինչպես նաև դիմումի ձև ստանալու համար։

Դիմումի ձևը կարող եք ստանալ նոյեմբերի 3-ից։ Դիմումները ներկայացնելու վերջին ժամկետը **1997թ. նոյեմբերի 13-ն է** (գրասենյակը չի աշխատում շաբաթ եւ կիրակի օրերին)։ Նախնական ընտրությունից հետո ընտրված դիմորդներին կտրվի բիզնես-ծրագրի ուղեցույց։ Նախքան բիզնես-ծրագրերի վերջնական հաստատումը/մերժումը, ԱՄՔՈՐ-ի աշխատակազմը տեղերում կծանոթանա աշխատանքների հետ։ Հաջողակ դիմորդներին վարկերը կտրամադրվեն մինչև **դեկտեմբերի 20-ը**։

Հասցեն՝ ԱՄՔՈՐ-ի գրասենյակ,
Երեւան, 375037, Կարապետ Ուլնեցու փող. 16
Հեռախոսներ՝ 151-894, 24-81-41, 28-29-77

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան *(Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ շենք, բն. 4)*։

Զանգահարել 72-89-83

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Առաջին Ատահովագրական» ընկերությունը վաճառում է «Գունավոր մետաղներից բարձր ճնշման իրերի արտադրության» տեխնոլոգիական գիծը։

Հասցե. Երեւան, Չարենցի 1, IV հարկ
Հեռ. 57-51-18, 52-57-74

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական երկհարկանի շենքի 2-րդ հարկը՝ բաղկացած երեք սենյակից։ Երկու կողմից սեփական հողատարածք՝ 300 քառ. մետր ընդհանուր մակերեսով։ Երկու ավտոտնակ, մուտքը առանձին։ Հասցեն՝ Զրաշաս 68 (ԳԱ հետեւի մասում)։

Հեռախոս 52-54-39։

UMCOR

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄՔՈՐ-ի Հայաստանի գրասենյակը ենթագրասենյակ է հիմնում Եղեգնաձորում (Վայոց Ձորի մարզ), որտեղ իրականացնելու է գյուղատնտեսական միկրովարկային ծրագիր։

Գրասենյակը հայտարարում է մրցույթ հետեւյալ թափուր աշխատատեղի համար՝

Վարկային գործակալ. հիմնական պարտականություններն են, սակայն չեն սահմանափակվում հետեւյալով՝ կազմակերպչական աշխատանքներ համայնքների հետ, Երաշխիք խմբերի կազմակերպում, աջակցություն գյուղական ներկայացուցիչների ընտրության հարցում, բանակցություններ գյուղական կառավարման մարմինների հետ, վարկառուների ընտրություն, մայր գումարի եւ շահույթատոկոսի գանձում։

Պահանջվում է՝

Բարձրագույն կրթություն՝ բիզնես, առեւտուր, տնտեսագիտություն կամ հարակից մասնագիտությամբ
Կառավարման, հաղորդակցման եւ բանակցելու ձիրք
3 նամակ-երաշխավորագիր (կամ 3 անձանց անուններ, հեռախոսահամարներ եւ հասցեներ, որոնք կարող են բնութագրել ձեզ)
Անգլերեն լեզվի լավ իմացություն
Համակարգչի իմացությունը պարտադիր է
Նախընտրությունը կտրվի Եղեգնաձորում բնակվող անձանց։

Նամակ-դիմումների եւ բնութագրերի (rezume) ընդունման վերջին ժամկետն է 1997թ. նոյեմբերի 10-ը

Հասցեն՝ 375037, Երեւան, Կարապետ Ուլնեցու փ. 16 (Ճախկին Զախարիձեի փ.), հեռ. 24-81-41, 28-29-77

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www/arminco.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 694. Տպաքանակը 3000. Ստորագրված է տպագրության 29. 10. 1997. Գինը 100 դրամ